

บทที่ 2

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนิสิตมหาวิทยาลัยในครั้งนี ผู้วิจัยได้รวบรวมค้นคว้าทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ธรรมชาติของวัยรุ่น
 - 1.1 ความหมายของวัยรุ่น
 - 1.2 การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น
 - 1.3 พัฒนาการของวัยรุ่น
 - 1.4 ความต้องการของวัยรุ่น
 - 1.5 พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น
 - 1.6 พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบัน
2. ทฤษฎีทางทัศนคติ
3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
4. ทฤษฎีการกระทำทางสังคม
5. ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบน
6. ความหมาย และความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันทางอารมณ์กับพฤติกรรมทางเพศระหว่างผู้ชายและผู้หญิงก่อนสมรส
7. รูปแบบของมาตรฐานทางเพศก่อนการสมรส
8. รูปแบบของพฤติกรรมทางเพศพื้นฐาน
9. สาเหตุการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่น
10. ผลกระทบต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่น
11. ทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่น
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
13. สมมติฐานในการวิจัย

1. ธรรมชาติของวัยรุ่นกับพฤติกรรมทางเพศ

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่น หมายถึง การเจริญเติบโตอันเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เด็กจะพัฒนามาจากการพึ่งพิงผู้ใหญ่ไปสู่ความเป็นอิสระอย่างเห็นได้ชัดในทุก ๆ ด้าน และการที่เด็กจะบรรลุถึงขั้นวุฒิภาวะนั้น มีไข่เจริญเติบโตแต่ทางร่างกายด้านเดียวเท่านั้น ทางจิตใจก็จะเจริญเติบโตเป็นเงาตามตัวไปด้วย นั่นคือจะต้องมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม (Hurlock. 1974 : 391)

สุชา จันทรธรม (2529 : 23-24) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็กเป็นวัยที่เป็นสะพานไปสู่ผู้ใหญ่ไม่มีขีดเส้นแน่นอนว่า เริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดเมื่อใด แต่กำหนดเอาความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และรูปร่างเป็นสำคัญ โดยถือเอาตอนที่เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน และมีขนในที่ลับ ส่วนเด็กชายถือเอาตอนมีน้ำอสุจิ วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงเมื่อมีเพศสัมพันธ์กันอาจให้กำเนิดบุตรได้ เด็กชายจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 13 ปี ส่วนเด็กหญิงจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 11 ปี และทั้งสองเพศจะสิ้นสุดสภาพของวัยรุ่นเมื่ออายุ 21

โดยสรุป เราอาจให้ความหมายของวัยรุ่นว่า เป็นวัยที่บุคคลพัฒนาจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ถือเกณฑ์การเข้าสู่วัยรุ่นจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย รูปร่าง และการเจริญทางวุฒิทางเพศอย่างสมบูรณ์ โดยปกติเด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1-2 ปี ช่วงอายุของวัยรุ่นจะอยู่ระหว่าง 12-21 ปี

1.2. การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

Hurlock (Hurlock. 1965 : 27-28) และ Cole Luella (Cole Luella. 1967 : 4) ได้แบ่งระยะของวัยรุ่นตามเกณฑ์เข้าสู่วัยรุ่นดังนี้

ระยะก่อนวัยรุ่น	อายุ 10 - 12 ปี
ระยะวัยรุ่นตอนต้น	อายุ 13 - 16 ปี
ระยะวัยรุ่นตอนปลาย	อายุ 17 - 21 ปี

สุชา จันทรเฒ แแบ่งอายุของวัยรุ่นไว้ดังนี้
 วัยรุ่นตอนต้น อายุ 13 - 15 ปี ร่างกายมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่าง
 สมบูรณ์ทั้งในเพศชายและหญิง

วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 15 - 18 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกาย จิต
 ใจ และความนึกคิด

วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 18 - 21 ปี พัฒนาการเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์
 แบบ ซึ่งมักมีการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าทางด้านร่างกาย

โดยทั่ว ๆ ไป วัยรุ่นเริ่มจากการมีวุฒิภาวะทางเพศ คือ ชายและหญิง
 สามารถมีเพศสัมพันธ์กันได้ และให้กำเนิดบุตรได้ จนถึงช่วงที่สามารถดูแลรับผิดชอบตัวเอง
 เป็นอิสระจากผู้ปกครอง โดยแต่ละคนก็บรรลุนิติภาวะได้ไม่พร้อมกัน แต่การใช้อายุเป็น
 เกณฑ์ตัดสินเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาและนักศึกษาเห็นพ้องต้องกันมากที่สุด ซึ่งจะพิจารณาวัยที่เริ่มมี
 การเปลี่ยนแปลงจนถึงอายุที่ถือว่าบรรลุนิติภาวะโดยเฉลี่ยแล้วจะอยู่ระหว่างช่วงอายุ 13 - 21 ปี

1.3 พัฒนาการของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ
 ที่แตกต่างไปจากวัยเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และทางสังคม ดังนั้นตัว
 วัยรุ่นเองควรจะสนใจพัฒนาการที่กล่าวมา ซึ่งหากการพัฒนาการในแต่ละด้านดำเนินไปอย่างมี
 ระเบียบแบบแผน วัยรุ่นก็ย่อมมีสุขภาพและจิตใจที่ดีพร้อมที่จะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์
 พัฒนาการของวัยรุ่นสามารถแบ่งออกได้ 4 ด้าน คือ

1.3.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านร่างกายของวัยรุ่นจะเห็น
 ได้ชัดเจน โดยสังเกตจากอัตราการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ น้ำหนัก
 จะเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ 50 และส่วนสูงจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 (Manning, 1977 : 133)

เด็กหญิงจะย่างเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชายประมาณ 1 - 2 ปี โดยเฉลี่ย
 แล้วเด็กหญิงจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 12 ปีเศษ ส่วนเด็กชายจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 14 ปี ใน

วัยนี้จะสังเกตได้จากการเจริญเติบโตของลักษณะทางเพศได้อย่างชัดเจน โดยเด็กหญิงจะเริ่มมีประจำเดือน มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศและรักแร้ สะโพกและทรวงอกจะขยายใหญ่ขึ้น ส่วนเด็กชายจะมีการหลั่งน้ำอสุจิ มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศและรักแร้ มีขนขึ้นตามลำตัว มีหนวดเครา ไหล่ขยายกว้างมากขึ้น ลูกกระเดือกขยายใหญ่ขึ้น เสียงแตกห้าว การทำงานของต่อมไร้ท่อต่าง ๆ เช่น ต่อมไทรอยด์ ต่อมเพศ ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ได้ทำงานอย่างเต็มที่ โดยขับฮอร์โมนออกมาเพื่อกระตุ้นให้อวัยวะบางแห่งของร่างกายทำงานได้ดียิ่งขึ้น

1.3.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ อารมณ์จะมีบทบาทต่อช่วงวัยรุ่นเป็นอย่างมาก คำเปรียบเทียบกับที่ว่า วัยรุ่น คือวัยพายุบูแคม วัยแห่งความกดดัน เป็นคนวัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์สูง บางครั้งวัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ไม่เชื่อฟังใคร แต่ในบางครั้งก็รู้สึกหุนหัน กังวลใจ การปรับตัวของชีวิตวัยรุ่นค่อนข้างสับสน อารมณ์แปรปรวนง่าย ความรู้สึกต่าง ๆ จะมีความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นความรัก ความโกรธ ความอิจฉาริษยา หรือเรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้วัยรุ่นนี้ยังเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการอิสระ เชื่อมมั่นอย่างรุนแรง

1.3.3 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เมื่อเข้าสู่ในช่วงวัยรุ่นเซลล์สมองของเด็กส่วนใหญ่มีการพัฒนาใกล้จะเต็มที่แล้ว ทำให้วัยรุ่นมีความคิดความอ่านที่ดี มีความสามารถเพิ่มมากขึ้น มีความกระตือรือร้นมากขึ้น ความจดจำดี สามารถใช้ความคิดของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อาจจะขาดความรอบคอบและการยับยั้งชั่งใจ

1.3.4 พัฒนาการทางด้านสังคม เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงภายในตัวเอง คือ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ความคิดและอารมณ์ จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการปรับตัวเข้าสู่สังคมด้วย ส่วนใหญ่วัยรุ่นนี้จะมีต้องการความเป็นอิสระ ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน และเริ่มสนใจเพศตรงข้าม

1.4 ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการ (Needs) คือสภาพที่อินทรีย์ขาดสมดุล ซึ่งจะก่อให้เกิดแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อกลับเข้าสู่สภาพสมดุลตามเดิม (จันทร บุรณบรรพต. 2538 : 69) ลักษณะความต้องการเฉพาะของวัยรุ่นที่มีผลไปสู่พฤติกรรมที่แสดงออกของวัยรุ่น สมาคมการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ได้รวบรวมสรุปว่า วัยรุ่นมีความต้องการ 10 ประการ (สุโท เจริญสุข. 2537 : 245) ดังนี้

1. ความชำนาญ และความเข้าใจเกี่ยวกับอุปโลก บริโภคในชีวิตประจำวัน
2. ความมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์
3. ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง
4. ความเข้าใจในความสำคัญของชีวิตครอบครัว
5. ความเป็นผู้มีอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้อย่างสามารถ
6. ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน
7. การมีโอกาสได้ชื่นชมกับความงาม และซาบซึ้งในศิลปะ วรรณคดี คนตรี และธรรมชาติ
8. การมีความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และแบ่งเวลาได้เหมาะสมในกิจกรรมต่าง ๆ
9. ต้องการที่จะให้ความเคารพนับถือผู้อื่น และสามารถดำรงชีวิต สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
10. ต้องการมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล แสดงความคิดเห็นของตนได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่านและฟังได้อย่างเข้าใจ

นอกจากนี้ สุชา จันทรเอน ได้กล่าวถึง ความต้องการของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นมีความต้องการในสิ่งต่อไปนี้ (สุริคา ฉายาลักษณ์. 2531 : 20)

1. ความต้องการทางเพศ เนื่องจากระยะนี้ต่อมต่าง ๆ ภายในร่างกายของวัยรุ่นกำลังทำงานเต็มที่ โดยเฉพาะต่อมเพศที่ผลิตฮอร์โมนออกมา เพื่อควบคุมการถึงวุฒิภาวะทางเพศ ทำให้วัยรุ่นพยายามหาทางออก เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ดังนั้นจึงควรจะอบรมเรื่องเกี่ยวกับเพศตรงข้ามให้วัยรุ่นเข้าใจพอควร เพราะการปกปิดอาจทำให้เด็กมีความอยากรู้ อยากเห็น พยายามทดลองหาความจริงด้วยตนเอง ซึ่งอาจทำให้เกิดผลเสียได้

2. ความต้องการได้รับอิสระ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นแล้ว เด็กจะพยายามแสวงหาความจริง และพยายามยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตัวเอง พ่อแม่ที่ฉลาดควรรู้จักผ่อนปรนปล่อยให้ลูกเป็นตัวของตัวเองบ้าง ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเองขึ้น การพยายามที่จะทำให้เด็กทำตามความต้องการของผู้ใหญ่ จะทำให้เด็กเป็นคนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง และไม่กล้าที่จะตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้จาก เด็กบางคนที่มีอายุพอที่จะรับผิดชอบเรื่องบางอย่างได้ด้วยตนเอง ก็ยังทำไม่ได้ต้องให้คนอื่นทำให้

3. ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง เด็กหนุ่มสาวเริ่มมีความต้องการจะหาเลี้ยงตนเอง แทนที่จะต้องอาศัยพ่อแม่ ทั้งนี้เพราะเด็กจะรู้สึกว่าการหาเงินได้ด้วยตนเอง จะทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ และอีกประการหนึ่งเป็นการที่เขาจะพิสูจน์ได้ว่า เขาโตแล้ว ควรจะมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น แทนที่จะต้องถูกควบคุมเหมือนอย่างแต่ก่อน

4. ความต้องการที่จะได้รับการนับถือจากสังคม เด็กต้องการให้สังคมยอมรับนับถือว่า ตนเป็นผู้ใหญ่แล้ว โดยจะพยายามดื่มสุราและสูบบุหรี่ เพื่ออวดความเป็นผู้ใหญ่ของตน ส่วนผู้หญิง มักจะพยายามแต่งตัว แต่งหน้า ทาปาก ใส่รองเท้าส้นสูง เป็นต้น

5. ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ เด็กวัยรุ่นจะพยายามถามเรื่องราวที่ตนอยากรู้อย่างมีเหตุผล ถ้าได้รับคำตอบที่ไม่พึงพอใจ ก็จะพยายามซักถามจนกว่าจะได้รับคำตอบที่พึงพอใจ โดยไม่ยอมเลิกด้วยความสงสัยง่าย ๆ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กจะต้องส่งเสริมเด็กให้ได้สร้างปรัชญาของชีวิต เพื่อช่วยเหลือให้เด็กรู้จักสร้างมาตรฐานของศีลธรรมแก่ตนเองได้

ในบรรดาพฤติกรรมที่เป็นปัญหา อันเนื่องมาจากความต้องการของวัยรุ่น จะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศรวมอยู่ด้วย ผู้วิจัยสนใจพฤติกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ กรณีการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสในวัยรุ่น เพราะในช่วงวัยรุ่นจะมีการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ มีการกระทำที่เรียกเรื่องความสนใจซึ่งกันและกัน เด็กวัยรุ่นจะพยายามแสดงบทบาทของตนและมีกิจกรรมในสังคมมากขึ้น เด็กชายจะเริ่มสนใจเด็กหญิงเมื่ออายุประมาณ 14 ปี เด็กหญิงจะสนใจเด็กชายที่มีอายุมากกว่า เนื่องจากเด็กหญิงมีวุฒิภาวะทางเพศเร็วกว่าเด็กชายวัยเดียวกัน ถ้าวัยรุ่นสามารถปรับตัวในเรื่องเพศได้ดีและเหมาะสม วัยรุ่นก็จะสามารถผ่านพ้นพฤติกรรมที่เป็น

ปัญหาไปได้ แต่ตัววัยรุ่นปรับตัวไม่ได้หรือกระทำพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องเพศก็อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาคือ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสได้

1.5 พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

เรื่องเพศเป็นสัญชาตญาณ อย่างหนึ่งตามธรรมชาติของมนุษย์ เพราะมนุษย์เกิดมาพร้อมด้วยเพศ (สุชาติ และวรรณิ โสภประยูร. 2531 : 3) ความสุข ความสำเร็จของมนุษย์ และสมาชิกในครอบครัวพึงจะได้รับขึ้นอยู่กับความสำเร็จและความล้มเหลวในการปรับตัวเรื่องเพศ และการแสดงบทบาททางเพศที่ถูกที่ควรรวมทั้งขึ้นอยู่กับความฉลาด ความสามารถในการดำรงชีวิตไปตามความเหมาะสมแห่งลักษณะทางเพศของมนุษย์ได้ดีหรือไม่ของบุคคลนั้นด้วย (Kirkendall. 1965 : 1)

เมื่อพูดถึงเรื่องเพศ ปัจจุบันยังมีคนอีกจำนวนมากไม่น้อยปฏิเสธที่จะพูดถึงเรื่องนี้ โดยคิดว่าเป็นเรื่องหยาบคาย บางคนก็ทำเป็นไม่สนใจหรือมีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างรุนแรงเมื่อกล่าวถึงเรื่องนี้ แต่ความจริงแล้วเรื่องเพศเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต โดยเริ่มตั้งแต่วัยทารกเลยทีเดียว และมีการพัฒนาไปตามขั้นตอนในแต่ละวัย ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมทางเพศ

1.5.1 ความหมายของพฤติกรรมทางเพศ

คำว่าพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิริยาอาการ หรือปฏิกิริยาที่แสดงออก หรือเกิดขึ้น เมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า อาจจะมาจากร่างกายก็ได้ และปฏิกิริยาที่แสดงออกมานี้ มิได้เป็นพฤติกรรมทางร่างกายเพียงเท่านั้น แต่หมายรวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตใจด้วย (อุทัย หิรัญโต 2536 : 14)

Leavitt กล่าวไว้ว่า กระบวนการที่ทำให้เกิดพฤติกรรมมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. การเกิดพฤติกรรมต้องมีสาเหตุ กล่าวคือ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของคนต้องมีมูลเหตุมากระทำให้พฤติกรรมนั้น ๆ เกิดขึ้น

2. พฤติกรรมต้องมีสิ่งจูงใจ กล่าวคือ เมื่อมีคนต้องการ มีความปรารถนาต่าง ๆ เขาก็จะกระทำให้บรรลุถึงความต้องการนั้น ๆ จนกลายเป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา

3. พฤติกรรมย่อมมีจุดหมาย กล่าวคือ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมแต่ละอย่างของคนมิได้กระทำไปอย่างเลื่อนลอย หรือไร้จุดหมาย หากแต่ยังมุ่งหวังให้บรรลุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

พฤติกรรมแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 2 ประเภท คือ

1) พฤติกรรมภายนอก (Overt behavior) คือ พฤติกรรมที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น การวิ่ง การเดิน การยืน การนอน การยิ้ม เป็นต้น

2) พฤติกรรมภายใน (Covert behavior) คือ พฤติกรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า บางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ช่วย จึงจะสามารถทราบพฤติกรรมนั้นได้ พฤติกรรมนี้เรียกว่า พฤติกรรมโมลาร์ (Molar behavior) หรือบางครั้งเครื่องมือวิทยาศาสตร์ก็ไม่สามารถจะช่วยให้ทราบพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ พฤติกรรมประเภทนี้เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular behavior) เช่น การตัดสินใจ ความคิด ความรู้สึก เป็นต้น

ดังนั้นพฤติกรรมทางเพศ (Sexual behavior) จึงครอบคลุมหมายถึงพฤติกรรมทั้งสองลักษณะ คือพฤติกรรมที่อยู่ภายใน และพฤติกรรมที่อยู่ภายนอก

ส่วนคำว่า “เพศ” หรือ “Sex” จะหมายถึง การแสดงคุณลักษณะ เช่น เพศชาย เพศหญิง และเป็นการแสดงออกถึงเรื่องเพศอย่างกว้าง ๆ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ความต้องการทางเพศของชายและหญิง แต่คำว่า “พฤติกรรมทางเพศ” (Sexual behavior) นั้นจะรวมไปถึง ค่านิยม ความคิด ความรู้สึก เจตคติ และเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสองเพศตามแรงขับทางชีววิทยาด้วย

Kirkendall ได้อธิบายความหมาย และขอบเขตในเรื่องเพศไว้ดังนี้ (Kirkendall. 1960 : 8)

1. เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนเราเกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ และความสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามที่ใฝ่ฝันเอาไว้
2. เรื่องเพศเป็นแรงกระตุ้นหรือเป็นเครื่องเร้าใจอันทรงพลังอย่างยิ่ง ที่ทำให้เพศชายและเพศหญิงมีความสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้ประกอบกิจการต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่น
3. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด นอกเหนือไปจากความสามารถที่เพียงพอแต่จะแบ่งมนุษย์ออกเป็นเพศชายและเพศหญิงให้แตกต่างกันเท่านั้น แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าเพศใดจะยิ่งหย่อนไปกว่ากัน
4. เรื่องเพศเป็นธรรมชาติที่แฝงอยู่ในร่างกาย และจิตใจของคนเราอย่างลึกซึ้งและถาวร ซึ่งจะแสดงบทบาทสำคัญที่สุดให้เห็นได้ในชีวิตรักและการครองเรือน
5. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถคลบคลานให้ชีวิตมีความต่อเนื่อง จากช่วงชีวิตหนึ่งไปอีกช่วงชีวิตหนึ่ง โดยกระบวนการสืบพันธุ์ ซึ่งความต่อเนื่องนี้จะช่วยทำให้ลักษณะชีวิตหลายสิ่งหลายอย่างของพ่อแม่ถ่ายทอดไปยังลูกได้

1.5.2 ความสำคัญในการเรียนรู้เรื่องเพศ

คำว่า “เพศ” หรือ “Sex” เป็นคำที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะเรื่องเกี่ยวกับเพศนั้นเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมากตั้งแต่เกิดจนแก่ตาย ซิกมันด์ ฟรอยด์ เคยกล่าวไว้ว่า มนุษย์เรามีสัญชาตญาณทางเพศมาตั้งแต่เกิด ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพราะทางชีววิทยานั้นถือว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณอยู่ 2 อย่าง คือ สัญชาตญาณของความอยุ่รอด และสัญชาตญาณของการสืบพันธุ์ สัญชาตญาณของความอยุ่รอดนั้นบางครั้งจะแสดงออกมาในรูปของความก้าวร้าว ต่อสู้ป้องกันตนเอง ส่วนสัญชาตญาณของการสืบพันธุ์

นั้นแสดงออกมาในรูปของความรัก คำว่า “สัญชาตญาณ” นั้น หมายถึงสิ่งซึ่งติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและจะแฝงออกมาในรูปของพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ สัญชาตญาณทั้ง 2 อย่างนี้จะปรากฏในการพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา การมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเหมาะสมในเรื่องเพศ เป็นส่วนหนึ่งของการมีสุขภาพจิตดี และเชื่อกันว่าบุคคลที่ถือว่าเป็นผู้มีวุฒิภาวะของความเป็นผู้ใหญ่โดยสมบูรณ์นั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการปรับตัวได้ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศอีกด้วย สัญชาตญาณของการสืบพันธุ์นั้นมีไว้เพื่อป้องกันมิให้เผ่าพันธุ์มนุษย์สูญไปจากโลก แต่จะทำอย่างไรให้สัญชาตญาณนี้สามารถแสดงออกมาอย่างถูกต้อง เหมาะสม ตามเวลาอันสมควร และไม่ก่อให้เกิดปัญหากับตัวเอง ครอบครัวและสังคม

สำหรับเรื่องเพศนี้มิใช่ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่มีความรู้ แต่สิ่งที่ได้มีการถ่ายทอดมาหรือรับรู้มานั้นอาจจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ทั้งนี้อาจจะด้วยสาเหตุใด ๆ ก็ตาม พฤติกรรมทางเพศถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมมนุษย์ โดยมีผู้ให้ความสนใจและให้ความสนใจคิดเห็นในเรื่องเพศ ซึ่งจะเน้นทางด้านจิตวิทยาก็คือ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (อ้างถึง วันทนีย์ วาสิกะสิน 2536 : 2) ฟรอยด์ได้ให้ความคิดเห็นว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องความจำเป็นและผู้ที่เจ็บป่วยเป็นโรคจิต โรคประสาทส่วนใหญ่มาจากคนที่ไม่มีความสุขในเรื่องเพศ

อันที่จริงแล้วพฤติกรรมทางเพศเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรเรียนรู้เช่นเดียวกับการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกคน และยังส่งผลกระทบต่อมนุษย์อีกด้วย เนื่องจากมีความคิดที่เชื่อว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ต้องปกปิด หรือเป็นเรื่องที่หยาบคาย และยังมีมนุษย์บางพวกใช้เรื่องเพศไปในทางที่เสียหาย เช่น การทำหนังสือโป๊ การทำภาพยนตร์โป๊ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มิได้เป็นเรื่องที่สร้างสรรค์แต่อย่างใด มิแต่จะทำให้เรื่องเพศกลายเป็นเรื่องที่เสียหายและตกต่ำไปเรื่อย ๆ ในทางตรงกันข้ามเรื่องเพศเป็นเรื่องของการมีศิลปะ เช่นเดียวกับเรื่องอื่น ๆ ศิลปะในที่นี้หมายถึง การสร้างความรู้สึที่ดีในเรื่องเพศ สามารถนำเรื่องเพศไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง สร้างความสุขให้กับชีวิตสมรส ทำให้เรื่องเพศกลายเป็นเรื่องที่เปิดเผย ไม่ลึกลับ และก่อให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ถ้ามนุษย์เรียนรู้ในเรื่องเพศได้อย่างถูกต้อง ก็จะไม่ตกเป็นเหยื่อทางเพศอีกต่อไป

ปัญหาที่มักเกิดขึ้นจากความเข้าใจในเรื่องเพศที่ผิด ๆ มีด้วยกันหลายประการ ซึ่งบางปัญหาอาจเกิดแฝงอยู่เห็นได้ไม่ชัดเจน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสจะก่อให้เกิด

เกิดปัญหาลูกนอกสมรส หรือ ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ถึงแม้ว่าเรื่องเพศจะไม่ใช่ปัญหาสำคัญที่สุดของชีวิตสมรสก็ตาม แต่ก็นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่ง และก็เช่นเดียวกัน เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยกนั้นมีจำนวนมากที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือสังคมได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปถึงความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องเพศได้หลายประการด้วยกัน คือ

1. การเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้บุคคลสามารถขจัดความกลัว ความไม่เข้าใจ ความสงสัย ความกังวล ตลอดจนความคิดที่ไม่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศลงได้ ทำให้เด็กมีพัฒนาการเรื่องเพศไปในทางที่ดีได้
2. การเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้บุคคลมีความรู้และเข้าใจถึงสรีระของร่างกายทั้งของตนเองและของเพศตรงข้าม โดยจะทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และทำให้บุคคลเตรียมพร้อมกับภาวะการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ
3. การเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้บุคคลนั้นรู้จักเคารพและยกย่องเพศตรงข้าม ทำให้มีความรู้สึกดี ๆ เห็นอกเห็นใจเพศตรงข้าม
4. การเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้บุคคลนั้นสามารถนำมาสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
5. การเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้บุคคลนั้นสามารถสร้างเจตคติที่ดีในเรื่องเพศทั้งที่เกี่ยวข้องกับตนเองและผู้อื่น จะทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการทางเพศของตนเองเมื่อถึงวัยอันควร และในขณะเดียวกันก็เข้าใจความต้องการทางเพศ รวมตลอดถึงพฤติกรรมทางเพศของบุคคลอื่นด้วย
6. การเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้บุคคลนั้นมีความเข้าใจถึงค่านิยม เจตคติ ความเชื่อที่ดี มีศีลธรรมจรรยาเกี่ยวกับเรื่องเพศที่ดี ไม่ฉกฉวยเอาเปรียบเพศตรงข้าม
7. การเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้บุคคลนั้นมีความรู้ในเรื่องเพศ ไม่ตกเป็นเครื่องเล่นหรือเป็นเหยื่อของผู้อื่น รู้จักป้องกันตัว รู้จักวางตัวเมื่ออยู่กับเพศตรงข้าม

8. การเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้บุคคลนั้นสามารถช่วยสร้างสรรค์สังคม เช่น ช่วยขจัดความเสียหายในเรื่องเพศ เป็นต้น

1.5.3 พัฒนาการของพฤติกรรมทางเพศ

1.5.3.1 พัฒนาการทางเพศในวัยทารก พัฒนาการทางเพศนั้นได้เริ่มขึ้นมาพร้อมกับการพัฒนาร่างกายของทารก เพียงแต่การพัฒนานั้นไม่เห็นเด่นชัดเท่ากับในวัยรุ่น การพัฒนาทางเพศของทารกจะมีลักษณะของการระบายความตึงเครียดเพื่อความสบายใจเท่านั้น เป็นลักษณะธรรมชาติของเด็กทารก ซึ่งจากแสดงออกมาในรูปแบบของการเล่น การกระทำ หรือกิริยาท่าทางต่าง ๆ เมื่อผ่านพ้นวัยทารกเข้าสู่วัยเด็ก ก็จะเริ่มมีการรับรู้กับสิ่งแวดล้อมภายนอกเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาในระบายนี้อาศัยการอบรมเลี้ยงดูไปตามลักษณะเพศของเด็ก ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูนี้ ส่วนหนึ่งจะมาจากค่านิยมและความเชื่อของคนในสังคมนั้น ๆ เช่น การกำหนดบทบาทของความเป็นเพศชายและเพศหญิง บทบาทของเพศชายคือ จะต้องเป็นคนเข้มแข็ง อดทน ไม่อ่อนแอ เมื่อพูดถึงค่านิยมในเรื่องเพศ เพศชายจะต้องเข้มแข็งกว่าเพศหญิง ขณะที่เพศหญิงจะถูกสังคมมองว่าอ่อนแอและค้อยกว่าเพศชาย ซึ่งเป็นการสร้างค่านิยมในเรื่องเพศตั้งแต่วัยเด็ก แต่ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้ว เด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 12 เดือน เด็กชายและเด็กหญิงจะมีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันมาก เมื่ออายุ 12 - 18 เดือน จะค่อย ๆ เห็นความแตกต่างและจะเห็นความชัดเจนเมื่ออายุ 2 - 3 ขวบ โดยสังเกตได้จากลักษณะการเคลื่อนไหว กิริยาท่าทาง การพูด การเล่น และความสนใจในสิ่งต่าง ๆ เมื่ออายุ 3 - 6 ขวบ เด็กจะสนใจในความแตกต่างของอวัยวะเพศ และเริ่มสนใจบุคคลต่างเพศ ซึ่งเป็นระยะเวลาของการพัฒนาทางเพศที่สำคัญระยะหนึ่ง ระยะเวลาดังกล่าวเด็กจะใกล้ชิดกับบุคคลต่างเพศ คือ พ่อแม่ ดังนั้นในระบายนี้อาจจะรู้สึกรักพ่อแม่ ซึ่งเป็นเพศตรงข้ามกันตน และเกิดความรู้สึกแข่งขันด้วย ถ้าเด็กสามารถคลี่คลายปมนี้และแก้ปัญหาตรงนี้ได้ เด็กจะเติบโตขึ้นมาเป็นเพศชายหรือหญิงตามเพศของตน แต่ถึงอย่างไรก็ตามเด็กจะผ่านพ้นวัยนี้ไปได้หรือไม่ ก็ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพะอย่างยิ่งครอบครัว ซึ่งมีพ่อแม่ เป็นหลักสำคัญ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อเด็กในการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการแสดงพฤติกรรมทางเพศอีกด้วย

จากที่กล่าวมานั้น จะเห็นว่าการพัฒนาทางเพศในระบายนี้อาจเป็นระยะที่สำคัญมากระยะหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของเด็ก เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ใน

อนาคตเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าหากเด็กมีพัฒนาการทางเพศในระยะดังกล่าวได้ไม่ดีแล้ว ก็จะก่อให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนไป หรือมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม และยากต่อการแก้ไขอีกด้วย

1.5.3.2 พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น เมื่อเด็กพัฒนาการเข้าสู่วัยรุ่น ถ้าเป็นเด็กหญิงจะมีอายุประมาณ 13 ปี ส่วนเด็กผู้ชายจะเข้าสู่วัยรุ่นช้ากว่าเด็กหญิงประมาณ 2 - 3 ปี ในระยะนี้พัฒนาการที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงทางเพศ ความเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ ของร่างกายที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ตามปกติทั้งเด็กชายและเด็กหญิงต่างมีฮอร์โมนเพศชาย และฮอร์โมนเพศหญิง ครั้นพอถึงระยะวัยรุ่นส่วนของฮอร์โมนจะแตกต่างกันมาก คือ ฮอร์โมนเพศชายจะผลิตมากขึ้นในตัวเด็กชาย และฮอร์โมนเด็กหญิงจะผลิตมากขึ้นในตัวเด็กหญิง

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการพัฒนาการอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางเพศ เด็กในวัยนี้จึงอาจมีการตกใจหรือกังวลใจในการเปลี่ยนแปลงในช่วงแรก บิดามารดา หรือผู้ปกครองจะต้องให้คำปรึกษาแนะนำอย่างถูกต้อง ในช่วงนี้เด็กอาจจะมีกิจกรรมทางเพศเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทางเพศ ในช่วงแรก ๆ เพศชายอาจจะระบายออกมาในรูปของการฝันเปียก (คือการหลั่งน้ำอสุจิขณะที่ยังหลับอยู่ เพื่อเป็นการบำบัดความใคร่ด้วยตนเอง) ในเวลาต่อมา แรงผลักดันทางเพศในวัยนี้จะนำไปสู่การร่วมประเวณีกับเพศตรงข้ามด้วยความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ที่จะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนในเรื่องทางเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสม การห้ามหรือการบังคับจะไม่ทำให้เกิดผลดี แต่ในทางตรงกันข้ามยิ่งจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการร่วมเพศ ปัญหาความผิดปกติทางเพศ ปัญหาการมีโรคปัญหาอาชญากรรมทางเพศ ปัญหาการตั้งครรภ์นอกสมรส รวมตลอดจนถึงปัญหาการทำแท้ง เป็นต้น

1.5.4 พฤติกรรมทางเพศกับวัยรุ่น

1.5.4.1 การคบเพื่อนต่างเพศและการเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ

ในช่วงระยะเวลาการเข้าสู่วัยรุ่น จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะเริ่มมีพฤติกรรมทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ เริ่มให้ความสนใจตนเอง โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งในเรื่องการรักสวยรักงาม การแต่งกาย เป็นต้น เด็กวัยรุ่นในวัยนี้จะเริ่มสนใจเพศตรงข้าม และต้องการให้เพศตรงข้ามสนใจตนเองเช่นกัน เด็กวัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิง จะเริ่มพยายามที่จะดึงดูดความสนใจจากเพื่อนต่างเพศเป็นสำคัญ โดยจะสังเกตเห็นว่าเด็กวัยรุ่นจะมีการแต่งกายตามสมัยนิยม เพื่อให้เกิดจุดเด่นและเป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม หรือบางรายอาจแสดงความสามารถเฉพาะตัวออกมาให้เห็น เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี เป็นต้น จากพฤติกรรมทางเพศต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นการนำไปสู่การคบเพื่อนต่างเพศ และการออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ

ปัจจุบันนี้การคบเพื่อนต่างเพศ หรือการเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ นับว่าวัยรุ่นมีอิสระและเสรีภาพมากขึ้น หญิงสาวอาจไปไหนมาไหนโดยไม่มีผู้ปกครองก็ได้ หรือการติดต่อกับชายหนุ่มหญิงสาวก็อาจจะคบหาสมาคมครั้งละหลาย ๆ คน และประการสำคัญในเรื่องของการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาทางเพศมักจะเกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่นเป็นส่วนมาก ถ้าหากว่าเด็กนั้นตัดสินใจถูกต้องและเหมาะสมก็ถือว่าโชคดีไป แต่ถ้าตัดสินใจผิดก็มักจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาในภายหลังดังปรากฏให้เห็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน ดังนั้นการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่นก็นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมาก

ปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ซึ่งพ่อ แม่ ของเด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่มักจะพบและไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมก็คือ “ควรจะให้เด็กวัยรุ่นมีเพื่อนต่างเพศหรือไม่” นายแพทย์สุชาติ โสมประยูร ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การที่เด็กวัยรุ่นทั่วไปในปัจจุบันนี้จะมีเพื่อนต่างเพศบ้างนั้น มิใช่เป็นเรื่องที่เสียหายแต่อย่างใด แต่การคบหาสมาคมนั้นจะต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่ควรถือให้เป็นเรื่องที่จริงจังเกินไป ทางที่ถูกควรจะเป็นการเดินทางสายกลางไว้จะเป็นการดีที่สุด (สุชาติ โสมประยูร และวรรณี โสมประยูร. 2525 : 73)

สำหรับเรื่องความสนใจต่อเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นนั้นเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งปกติมักจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมักมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน มีจำนวนน้อยมากที่จะรักกันยืนยาวจนกลายเป็นคู่รักและแต่งงานกันที่สุดใน การคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นประการสำคัญคือ จะต้องคบกันอยู่ในขอบเขตของขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมไทย การยึดถือวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทยนั้น ย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคมไทยได้

ฉะนั้นการวางตัวต่อเพศตรงข้ามในระหว่างการคบหาสมาคมนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ ศาสตราจารย์ คุณหญิงเต็มศิริ บุญยสิงห์ ได้เสนอแนะ หลักการวางตัวในการคบเพื่อนต่างเพศไว้ดังนี้ คือ (เต็มศิริ บุญยสิงห์. 2526 : 93 - 95)

1. ในเรื่องมารยาททางสังคมที่ถือเป็นวัฒนธรรมที่ดีมีหลักว่า ชายจะต้องถือว่าหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า จะต้องให้เกียรติ และให้ความช่วยเหลือ

2. มารยาททางสังคมระหว่างเพศ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของมารยาทสากล และต้องเป็นไปตามขอบเขตของวัฒนธรรมไทย คือ

2.1 การคบหาระหว่างหญิงและชาย ในขอบเขตของวัฒนธรรมไทยนั้น ฝ่ายชายจะต้องไม่สัมผัสร่างกายหรือถูกเนื้อต้องตัวโดยไม่จำเป็น

2.2 การใช้ภาษาหรือถ้อยคำ ถ้อยคำที่ใช้กับฝ่ายหญิงจะต้องสุภาพเรียบร้อย

2.3 วางตัว เช่น สุภาพบุรุษ และสุภาพสตรี สุภาพบุรุษคือ ลูกผู้ชายที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างดี จนเกิดบุคลิกภาพที่น่าไว้วางใจ และมอบความรับผิดชอบให้ ส่วนสุภาพสตรีนั้น คือ ลูกผู้หญิงที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างดี จนเกิดบุคลิกภาพที่เป็นเสน่ห์ และทำให้ลูกผู้ชายไม่กล้าล่วงเกิน

1.5.4.2 การยอมรับให้มีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

ปัจจุบันเรายอมรับอิทธิพลและวัฒนธรรมในเรื่องต่าง ๆ จากประเทศตะวันตกมาก โดยเฉพาะในเรื่องการออกเที่ยว (dating) ของหนุ่มสาวคนไทย ส่งผลให้หนุ่มสาวมีโอกาสคบหาสมาคมกัน ใกล้ชิดกัน และมีความสนิทสนมกันมากขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโอกาสเอื้ออำนวยในการที่จะอยู่กันสามลำพังสองต่อสอง ทำให้มีแนวโน้มว่าหนุ่มสาวคนไทยในยุคนี้จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสกันมากขึ้น (วันทะนีย์ วาสีละสิน. 2527 : 27)

การถือว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสเป็นพฤติกรรมที่เสียหายหรือไม่มั่นคงขึ้นอยู่กับ การยอมรับของสังคมเป็นสำคัญ กล่าวคือ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสในบางครั้งสังคมถือว่าเป็นเรื่องไม่เสียหาย แต่กลับเป็นผลดี ทั้งนี้เพราะคู่สมรสได้มีโอกาสเลือกคู่ครองที่มีรสนิยมในเรื่องเพศที่ไปด้วยกันได้ นอกจากนี้ยังถือว่าเป็นการแสดงออกถึงความต้องการทางเพศเป็นการแสดงออกทางชีวภาพ และเป็นเรื่องธรรมชาติไม่ได้เป็นเรื่องที่ควรมีข้อครหาแต่อย่างใด ในขณะที่บางสังคมให้ความสำคัญกับพรหมจารีของหญิงสาวไว้สูงมาก ดังนั้นสมาชิกในสังคมจะช่วยกันสร้างกรอบประเพณีพร้อมทั้งปลูกฝัง ความกตัญญู ความเชื่อ เจตคติ ให้กับหญิงเพื่อป้องกันมิให้หญิงสาวต้องสูญเสียพรหมจารีให้กับชายอื่นที่มีโช่สามมีของตน ดังนั้นการคบหาสมาคมระหว่างเพื่อนต่างเพศของหญิงสาวจึงมีขอบเขตจำกัดในวงแคบ ๆ

ตามประเพณีไทยสมัยอดีตนั้น ผู้ชายจะไม่ถูกเนื้อต้องตัวหญิงก่อนการสมรส ถ้าชายจับมือถือแขนจะต้องทำขวัญ หรือจะต้องทำการสู่ขอหมั้นหมายให้เรียบร้อยก่อนเสียก่อน หญิงสาวผู้นั้นจึงจะไม่เสียหาย ถ้าถูกฝ่ายชายถูกเนื้อต้องตัวต้องถือว่าเสียความบริสุทธิ์ไปแล้ว (พรรณี ฉัตรพลรักษ์. 2534 : 67)

แต่ในปัจจุบันค่านิยมในสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ที่ยึดค่านิยมที่ต้องการรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีไว้ กล่าวคือ ผู้หญิงต้องรักษาวลสงวนตัวไว้จนกว่าจะได้ทำการสมรส แต่ในขณะที่ค่านิยม วัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมทั้งสองไม่ผสมผสานกัน จึงก่อให้เกิดความขัดแย้ง ปัญหาที่พบเห็นในปัจจุบัน คือ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสนิยมกระทำกันมากขึ้น จนหนุ่มสาวหรือเด็กวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งเป็นทัศนะใหม่ในเรื่องเพศและครอบครัวในสังคมไทย ทำให้เกิดความคิดแตกแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่นในเมือง และกลุ่มที่ไม่ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง (เต็มศิริ บุญยสิงห์. อ้างแล้ว : 96)

Roy (Roy. 1977) ศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยรวบรวมข้อมูลระหว่างปี 1930-1970 ผลการวิจัยสรุปใหญ่ได้ 3 ประการ คือ

1. วิทยาลัยตอนปลาย (ระดับวิทยาลัย) ที่มีประสบการณ์ทางเพศในปัจจุบันมีจำนวนมากกว่าวิทยาลัยในสมัยก่อน
2. การที่ผู้หญิงมีประสบการณ์ทางเพศก่อนแต่งงาน มีจำนวนมากขึ้นมากกว่าผู้ชาย
3. วิทยาลัยตอนต้นทั้งชายและหญิงมีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ทางเพศเร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2532 : 15)

เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ละเอียดลึกซึ้ง เป็นผลสืบเนื่องที่ต้องสร้างความเข้าใจนับแต่วัยทารก แต่ความสนใจของผู้ใหญ่มักให้ความสนใจในวัยรุ่น เพราะเป็นระยะที่เด็กแสดงพฤติกรรมสนใจจริงจังกับเพศตรงข้าม พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมีดังนี้ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. 2527 : 45)

1. การรักสนใจเพศตรงข้าม
2. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง
3. การสนใจเรื่องเพศ
4. รักร่วมเพศ

1.6 พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบัน

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหาหาก ถ้าผู้ใหญ่เองไม่ค่อยได้ช่วยแก้ไขหรือไม่เข้าใจวัยรุ่น เมื่อมีปัญหาเด็กก็ตามเด็กไม่กล้าขอคำปรึกษาเพราะกลัวว่าจะหมกคิสรภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นปัญหาทางเพศ (วัชร ทรัพย์มี. 2538 : 38-40) บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมักจะไม่เข้าใจ และละเลยในเรื่องนี้ มีนักศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงพฤติกรรม และปัญหาทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันไว้ดังนี้

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในประเทศไทย ปัจจุบันเริ่มเห็นได้เด่นชัดกว่าแต่ก่อน เพราะยึดมั่นในวัฒนธรรมของชาติในวัยรุ่นหย่อนยานลง มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากประเทศอื่น ๆ เข้ามาในประเทศไทย ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลบางประการต่อวัยรุ่น เช่น การแต่งกาย

อิสระเสรีทางเพศ โกลีซิดสนิทสนมกันง่าย ประกอบกับมีอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เอกสาร วิดีโอ ภาพยนตร์ สถานเริงรมย์มีมากทำให้วัยรุ่นขาดความขังคิปล่อยตัวปล่อยใจไปตามความปรารถนาของธรรมชาติ ถิมกิดถึงความพร้อมของตนเองด้านเศรษฐกิจและสังคม (กุลชลี สุกัณณะเหตุ. 2521 : 51)

วัยรุ่นปัจจุบันนี้กล้าที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากขึ้น เพราะมีการคุมกำเนิดที่ดีขึ้น และมีการทำแท้งที่ปลอดภัยกว่าเดิม จากการเปิดเผยของนายแพทย์วรพจน์ สุระวีระธรรม แพทย์ประจำโรงพยาบาลพัฒนาเวช เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 29 พฤษภาคม 2537 พบว่า มีหญิงที่มาเข้ารับบริการทำแท้งกันมาก ส่วนใหญ่เป็นเด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 13-14 ปีซึ่งกำลังศึกษาอยู่แทบทั้งสิ้น (ไทยรัฐ. 2537 : 11)

จากงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับทัศนคติ และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบัน พบว่า (นายแพทย์ พนม เกตุมาน. 2534 : 115)

1. วัยรุ่นสมัยนี้มีแนวโน้มจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากขึ้นและเร็วขึ้น
2. วัยรุ่นชายมีประสบการณ์ทางเพศมากกว่าเพศหญิง
3. มีแนวโน้มว่า เพศชายจะต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหญิงมากขึ้น
4. วัยรุ่นชายส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสว่าเป็นเรื่องไม่

เสียหาย

5. วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสในวัยนี้ แต่มีแนวโน้มจะยอมรับมากขึ้น

จากการศึกษา จะเห็นว่า พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นปัจจุบันมีการแสดงออกมากกว่าแต่ก่อน ทั้งนี้เนื่องมาจากการได้รับข่าวสาร การศึกษาและการรับเอาวัฒนธรรมจากชาติต่าง ๆ ประกอบกับวัยรุ่นมีความเจริญเติบโตเต็มที่ทางด้านร่างกาย จึงทำให้พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นปัจจุบันเห็นเด่นชัด และให้การยอมรับมากขึ้น

2. ทฤษฎีทางทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

Kendler. (1974 : 671) กล่าวว่า ทักษะคือ ความพร้อมของแต่ละบุคคล ที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมครอบครัว หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ในทางที่จะสนับสนุน หรือต่อต้านประสบการณ์บางอย่าง บุคคล สถาบัน หรือแนวความคิด บางอย่าง แสดงออกของทักษะ แบ่งเป็นพฤติกรรมใหญ่ ๆ 2 ลักษณะ คือ ในลักษณะพึงพอใจ หรือเรียกทักษะคติทางบวก และแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ เรียกว่า ทักษะคติทางลบ และเมื่อเกิดทักษะคติขึ้นแล้วก็จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

Munn. (1962 : 77) กล่าวว่า ทักษะคือ หมายถึง ความรู้สึก และความคิดเห็น ความเชื่อ ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรม อย่างเดียวกันตลอดไป

Dewey (อ้างจาก กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 169) กล่าวว่า ทักษะคือ เป็นความรู้สึกของบุคคล ได้แก่ ความรู้สึกไม่พอใจ ความรัก ความไม่เป็นมิตร ความไม่ไว้วางใจ ฯลฯ ที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของต่าง ๆ

Rokeach. (1970 : 112) กล่าวว่า ทักษะคือเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

Hahn (1962 : 161 - 162) กล่าวว่า ทักษะคือเป็นแรงจูงใจที่บุคคลจะกระทำตามความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และมีพื้นฐานมาจากความเชื่อ เช่น เชื่อว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดผิดจะเกิดทักษะคติต่อสิ่งนั้น ดังนั้น ทักษะคติจึงเกิดจาก

1. ประสบการณ์ของบุคคล
2. ตัวอย่างและการสอนจากผู้อื่น
3. การได้รับข่าวสารทำให้ทักษะคติแตกต่างไปจากเดิม
4. ประเภทบุคลิกลักษณะของบุคคล

Allport (1965 : 810) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติ คือ สภาวะแห่งความพร้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ และเป็นตัวกำหนดทิศทาง ปฏิกริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น วัตถุประสงค์ของและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 172) กล่าวว่า ทัศนคติคือความรู้สึก ของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงภาวะของร่างกายและจิตใจด้านความ พร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคล หรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ การแสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทัศนคติที่ดีในทาง บวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า ทัศนคติที่ไม่ดีหรือ ทางลบ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2530 : 12) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกของคนเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่ง ต่าง ๆ ที่เราเกี่ยวข้องกับอยู่ ทัศนคติเป็นสิ่งบอกทิศทาง อากาการแสดงออกของคนเราที่จะกระทำ ต่อสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ ทัศนคติจึงมีความสำคัญในการมีปฏิกริยาได้ตอบสนองต่อสิ่ง ต่าง ๆ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2529 : 3) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความคิดเห็น ซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2529 : 389) ได้ให้นิยามทัศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกและปฏิกริยา ความพร้อมที่จะกระทำในเชิงบวก หรือเชิงลบ ที่มีต่อเฉพาะ บุคคล เฉพาะสิ่ง เฉพาะเรื่อง และเฉพาะประสบการณ์

สุรางค์ จันทร์อม (2527 : 38) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ สภาพทางจิต ใจของบุคคลแต่ละคนที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ อันมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและพฤติกรรม ของบุคคลนั้น ๆ

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปว่า ทัศนคติมีลักษณะสำคัญ คือ

1. สภาพทางจิตใจและประสาท เป็นผลงานทางความคิดเห็น ทำให้ ความรู้สึก ซึ่งบุคคลพร้อมที่จะสนองตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการประเมินค่าทั้งในลักษณะ ชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

2. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ จากการเรียนรู้ในสังคมไม่ได้เกิดจาก พันธุกรรม จึงสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

Allport ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่าเป็นสภาวะความพร้อมทางด้านจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคลนั้นสร้างขึ้นหรือมีขึ้นจากการที่ได้พูดจากับสมาชิกในครอบครัวของตน จากเพื่อนฝูง ทัศนคติสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง ทัศนคติมีความสำคัญและมีอิทธิพลที่อาจจะทำให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรม ความพร้อมที่จะกระทำหรือการร่วมมือองค์ประกอบในการสร้างทัศนคติมีอยู่ 3 ประการ ดังต่อไปนี้ (สุรพล กาญจนะจิตรรา. 2538 : 20-21 อ้างถึง Allport (1954))

1. องค์ประกอบทางความคิด (Cognitive Component) บุคคลได้รับรู้หรือสัมผัสสิ่งต่าง ๆ มากมายในชีวิตประจำวัน บุคคลมักจะแบ่งกลุ่มของสิ่งที่ผ่านมาจากภายนอกเพื่อให้เกิดความง่ายในการให้ความหมายหรือคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น โดยรวมสิ่งที่เหมือนกันหรือคล้ายกันเข้าด้วยกัน การจัดหมวดหมู่จะช่วยบุคคลในด้านการรับรู้ (Perception) แต่ในทางตรงกันข้ามอาจจะให้บุคคลเข้าใจสิ่งแวดล้อมในทางที่ผิดได้ โดยบุคคลนั้นสรุปด้วยตนเองอย่างปราศจากข้อมูลที่ต้องการ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าต่าง ๆ นี้เป็นส่วนประกอบทางด้านความรู้ของทัศนคติ

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (Affective Component) ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เป็นด้านบวกหรือลบ ในทางสรีรวิทยาอารมณ์จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาวะการณ์ที่มาเร้าหรือจากบุคคลนั้นแปลความหมาย หรือให้ความหมายสิ่งเร้าแล้วจะทำให้ทราบทิศทางของอารมณ์หรือความรู้ว่าเป็นในทางบวกหรือลบได้

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavioral Component) ปทัสถานของสังคมจะมีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติของคน ปทัสถานทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดว่าจะอะไรเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ซึ่งจะมีอิทธิพลในการควบคุมความประพฤติหรือการแสดงออกของแต่ละบุคคล

คุณสมบัติประจำตัวของทัศนคติ 3 ประการ

1. มีลักษณะคงเส้นคงวา (Consistency) ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้
2. มีทิศทาง (Direction) ที่แน่นอนต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป้าหมายทางทัศนคติแต่ละอย่าง
3. มีปริมาณความเข้มข้นของมันเองต่อสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างถาวร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเปลี่ยนแปลงของค่านิยม

นอกจากนี้ Foster, George M. (1962) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่า ขึ้นอยู่กับมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นมีกับสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ ทัศนคติซึ่งเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคุ้นเคย ได้ทดลอง ฯลฯ อันถือว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง และจากประสบการณ์โดยทางอ้อม ได้แก่ การได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นภาพ หรือการได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งนั้น ฯลฯ

2. ค่านิยมและการตัดสินค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงอาจจะมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้

บุคคลเราจะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้น มักจะขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ของสิ่งแวดล้อม กล่าวคือบุคคลใดถ้ามีความพอใจในการได้มีประสบการณ์ในสิ่งใดถือว่าบุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าตรงกันข้ามก็ถือว่ามีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย

ประเภทของทัศนคติ

1. ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะเข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ หรือพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น นักเรียนที่ชอบครูก็จะเข้าไปหาครูอยู่เสมอ ลูกที่รักมารดาจะไปเยี่ยมเยียนมารดาเสมอ

2. ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะถอยหนี หรือหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ หรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่ง

หนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น นักเรียนที่ไม่ชอบครูเพราะครูดู ก็จะพยายามหลบหน้า หรือไม่เข้าไปหาครูผู้นั้น

แหล่งของทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ แหล่งทัศนคติที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 19 - 23)

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือไม่ดีจะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication) การได้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจะทำให้ได้รับรู้ข่าวสารจากผู้อื่นซึ่งส่งผลกระทบต่อทัศนคติได้

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Model) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ โดยขั้นแรกเมื่อมีเหตุการณ์บางอย่าง บุคคลนั้นจะสังเกตว่าบุคคลอื่นปฏิบัติกันอย่างไร และบุคคลนั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นเป็นรูปแบบของทัศนคติ

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติหลายอย่างของบุคคล เกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น ครอบครัว สถานศึกษา เป็นต้น สถาบันเหล่านี้เป็นแหล่งที่มาและเป็นสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติได้

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคล สรุปได้ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. การยินยอม (Compliance) การเปลี่ยนแปลงแบบนี้จะไม่ถาวรแต่จะขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่จะได้รับ การยินยอมมักเป็นไปในแง่ของการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของบุคคลในสังคม

2. การเลียนแบบ (Identifacation) เป็นภาวะที่บุคคลยอมรับสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นเป็นผลจากความต้องการในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความพึงพอใจกับบุคคลอื่น ๆ โดยจะรับบทบาทของกลุ่มหรือผู้อื่นมาเป็นของตนเอง หรือเปลี่ยนบทบาทของซึ่งกันและกัน การเลียนแบบนี้จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความดึงดูดใจ และพลังของแหล่งข่าว

3. ความต้องการที่อยากจะเป็น (Internalization) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า เนื่องจากสิ่งนั้นตรงกับความต้องการภายในและค่านิยมของเขา

เมื่อพิจารณาจากกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแล้ว พบว่าจะต้องมีสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง

ดังนั้นบุคคลต่าง ๆ ที่มนุษย์มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยในสังคม รวมตลอดถึงสถาบัน สื่อมวลชนต่าง ๆ ก็มีส่วนในการเป็นสิ่งเร้า และเป็นแรงจูงใจให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ไม่มากนักน้อย แต่อย่างไรก็ตามในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคล สิ่งเร้าที่มากกระตุ้นนั้นต้องสอดคล้องกับประสบการณ์และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีอยู่เดิมด้วยเช่นกัน

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ โดยการสังเกต และการเลียนแบบ บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ในระยะแรกคือ Mill & Dollard ต่อมา Bandura ได้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และเขาได้เสนอสิ่งที่ยอมรับว่าเป็นนิยามของทฤษฎีนี้ไว้ในหนังสือชื่อ “Social Foundations of Thought and Action (1968)” ซึ่งแบนดูราได้อธิบายว่า การสังเกตและการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบนั้นสามารถอธิบายได้ด้วย 4 ประบวนการ คือ ความใส่ใจ (Attention) , การจดจำ (Retention) , การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) และแรงจูงใจ (Motivation) (พรณี ช.เจนจิต. 2538 : 336 - 340)

กระบวนการเรียนรู้โดยสังเกต แบนดูรา ได้กล่าวถึงกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้ โดยการสังเกตจากตัวแบบว่า มี 4 อย่าง คือ

1. ความใส่ใจ (Attention) ความใส่ใจของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ถือว่าเป็นเกณฑ์ขั้นแรก เพราะถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น สิ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้ผู้เรียนมีความใส่ใจที่จะสังเกต คือ ระดับของความคล้ายคลึงกันระหว่างตัวแบบ และตัวผู้สังเกต ซึ่งได้มีการรวบรวมและวิเคราะห์งานวิจัยที่ได้มีการทำกันไว้ และได้สรุปเกี่ยวกับผลของความคล้ายคลึงกันระหว่างตัวแบบ และตัวผู้สังเกตในกระบวนการการเรียนรู้ว่า มีดังนี้

1.1 เมื่อผู้เรียนคำนึงถึงความเหมาะสมของพฤติกรรม หรือ เมื่อเกิดความไม่แน่ใจในความสามารถของตนเอง ผู้เรียนจะดูตัวแบบจากกลุ่มเพื่อนที่สนิทมากกว่าที่จะดูจากเด็กที่โตกว่า หรือดูจากผู้ใหญ่

1.2 ถ้าเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ทักษะหรือประสบการณ์แปลกใหม่ ถ้าผู้เรียนเกิดความไม่แน่ใจในความสามารถของเพื่อน ก็จะเลียนแบบผู้ใหญ่ คำนึงในกรณีเช่นนี้ ความใกล้เคียงกันในเรื่องอายุ จะมีความสำคัญน้อยกว่าความสามารถของตัวแบบ

1.3 ผู้เรียนจะเรียนทักษะทางการเรียนจากตัวแบบทั้ง 2 เพศ แต่จะมีความพอใจที่จะแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเพศของเขา

1.4 สำหรับผู้เรียนที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบ หรือมีปัญหาทางการเรียนในช่วงที่ผ่านมา มักจะเลียนแบบเพื่อนซึ่งเป็นคนช่างซักช่างถามมากกว่าที่จะเลียนแบบเพื่อนที่ตั้งหน้าตั้งตาเรียน คอยฟังแต่คำสอนของครู คำนึงในการปรับปรุงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลียนแบบเพื่อนที่มักจะมีปัญหามาคอยซักถามครุมากกว่าตัวแบบที่นั่งเรียนเงียบ ๆ

2. การจดจำ (Retention) เมื่อผู้เรียนได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบด้วยความใส่ใจ ผู้เรียนก็บันทึกพฤติกรรมนั้นไว้ในความทรงจำ สิ่งที่บันทึกไว้นั้นอาจเป็นเพียงพฤติกรรมที่สังเกตได้ หรืออาจจะรวมถึงคำอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เกิดขึ้นได้อย่างไร และเมื่อใด เป็นต้น หรืออาจจะมีภาพพจน์เกี่ยวกับสิ่งที่ได้สังเกต สรุปแล้วผู้สังเกตที่สามารถระลึกถึงสิ่งที่สังเกตได้เป็นภาพในใจ และสามารถเข้ารหัสด้วยคำพูด หรือถ้อยคำ จะเป็นผู้ที่สามารถแสดงพฤติกรรมเลียนแบบได้ แม้ว่าเวลาจะผ่านไปนานก็ตาม

3. การแสดงเหมือนตัวแบบ (Reproduction) แบบดูราได้แบ่งแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 การเลือกและการจัดระบบพฤติกรรมที่จะแสดง

3.2 การปรับการแสดงผลพฤติกรรมให้เหมาะสมโดยอาศัยข้อคิดเห็นจากผู้อื่น

การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบจึงเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพ ภาพที่สะสมเอาไว้หรือสิ่งที่ทำได้ ออกมาเป็นการกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมที่เหมือนหรือใกล้เคียงกับตัวแบบ แต่เนื่องจากการเรียนรู้โดยการสังเกตประกอบด้วยกระบวนการทางสติปัญญา และความพร้อมทางร่างกายของผู้เรียน ดังนั้นการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกันออกไป บางคนอาจจะทำได้ดีกว่าตัวแบบที่ตนสังเกต หรือบางคนก็สามารถเลียนแบบได้เหมือนมาก ส่วนบางคนทำไม่ได้ไม่เหมือนแบบ หรือทำได้เพียงคล้ายคลึงเท่านั้นเอง ดังนั้นการได้ข้อคิดเห็นจากผู้อื่น เช่น บิดา มารดา หรือ ครู จะช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนพฤติกรรมตัวแบบ เพื่อที่จะได้พยายามแก้ไขให้ถูกต้อง

4. แรงจูงใจ (Motivation) เกี่ยวกับเรื่องแรงจูงใจ แบบดูรา มีความคิดเช่นเดียวกับสกินเนอร์ ที่เห็นคุณค่าของการเสริมแรงในฐานะที่เป็นแรงจูงใจ เพียงแต่เขาได้พูดถึงการเสริมแรงในลักษณะที่กว้างกว่า โดยกล่าวว่าการเลียนแบบจะเกิดขึ้นอย่างมีความหมายมากขึ้นถ้าผ่านการเสริมแรงใน 3 ลักษณะ คือ

4.1 การเสริมแรงทางตรง (Direct Reinforcement) ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้เฝ้าสังเกตการกระทำของตัวแบบ เลียนแบบพฤติกรรม และได้รับการเสริมแรง หรือถูกลงโทษจากตัวแบบ หรือจากบุคคลอื่น ดังตัวอย่าง เด็กในชั้นประถมได้รับการแนะนำจากครูให้สังเกตว่าเพื่อนของนักเรียนทำความสะอาดโต๊ะเรียนในคอนเล็กเรียนอย่างไร ถ้าเด็กผู้นั้นเรียนแบบเพื่อน ครูก็จะชมเชยและยกย่อง

4.2 ความคาดหวังที่ได้แรงเสริมเมื่อเห็นผู้อื่นได้ (Vicarious Reinforcement) หมายถึง สภาพการณ์ที่ผู้เรียนคาดหวังว่าจะได้รับรางวัล ถ้าประพฤติปฏิบัติโดยวิธีการเดียวกับที่เพื่อนได้รับรางวัล เช่น เด็กสังเกตว่าเพื่อนในห้องเรียนได้รับคำชม เมื่อทำงานเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ส่งครูได้ตรงเวลา เด็กก็จะพยายามตั้งใจทำงานอย่างขยันขันแข็ง และรวดเร็วในคราวต่อไป โดยที่คาดหวังว่าจะได้รับคำชมในครั้งต่อไปบ้าง

4.3 การให้เสริมแรงด้วยตนเอง (Self - Reinforcement) เป็นสภาพการณ์ที่ผู้เรียนพยายามที่จะทำตนให้ได้ตามมาตรฐานที่ตนเองตั้งไว้ โดยไม่สนใจต่อปฏิกิริยาของผู้อื่น เช่น นักเรียนในชั้นมัธยมผู้หนึ่งพยายามที่จะเป็นนักพิมพ์ดีดที่คล่องแคล่วเหมือนในห้อง โดยมีได้หวังการแสดงความยอมรับจากครู แต่มีความปรารถนาที่จะพิสูจน์ว่า ตนเองก็สามารถมีทักษะนั้นได้ โดยที่มีความพอใจและมองเห็นคุณค่าของทักษะนั้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม กล่าวว่า การทำความเข้าใจทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเราต้องเข้าใจหลักการและความหมายที่เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเป็นพื้นฐาน จากนั้นจึงมองปรากฏการณ์ของสังคมที่เป็นต้นเหตุแห่งการเรียนรู้ดังกล่าว (สืบสกุล แสงกระจ่าง.2538 : 23)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเป็นทฤษฎีพื้นฐานของการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งเชื่อว่า

- สังคมเป็นตัวกำหนดทิศทางและการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของบุคคล และระหว่างบุคคลกับสังคมจะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Interaction) อย่างต่อเนื่อง
- การเรียนรู้ทางสังคมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความคิด อารมณ์ และการปฏิบัติ รวมทั้งความคาดหวังต่าง ๆ
- พฤติกรรมที่แสดงออกครั้งต่อไป ขึ้นอยู่กับการประเมินย้อนกลับ (Feed Back) ของพฤติกรรมที่ได้รับเนื่องจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอยู่ในรูปแบบการเรียนรู้ และการกระทำพฤติกรรมขึ้นอยู่กับการประเมินย้อนกลับ ดังนั้นถ้าผลที่ได้รับเป็นลบพฤติกรรมนั้นจะมีแนวโน้มที่จะไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าผลที่ได้รับเป็นบวกพฤติกรรมนั้นจะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก

กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมประกอบด้วย (สืบสกุล แสงกระจ่าง. อ่างแล้ว : 23-24)

1. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ (Learning about relationships) เกิดจากประสบการณ์ตรงกับผลสืบเนื่องของการปฏิบัติ โดยการศึกษาผลสืบเนื่องของการกระทำพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรือสังเกตสิ่งรอบตัว เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้วิธีสังเกต (Observation learning) การกระทำตามแบบอย่าง (Modeling) และควรเรียนรู้จากพฤติกรรมคนอื่น

2. การมองเห็นความแตกต่างและการสรุป (Discrimination and Generalization) เมื่อบุคคลเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่าง “ถ้า.....จะเกิดอะไรขึ้น” (If.....then) บุคคลก็จะเรียนรู้ถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์นั้นด้วย โดยวิธีนี้บุคคลสามารถบอกความแตกต่างระหว่าง

สถานการณ์ได้ พร้อมกับเรียนรู้ว่าถ้าทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งผลสืบเนื่องจะแตกต่างกัน ดังนั้น พฤติกรรมที่เกิดขึ้นของบุคคลจะแตกต่างกัน

3. แรงเสริมกำลังและมาตรฐาน (Reinforcement and Standards) เป็นผลสืบเนื่องที่ บุคคลคาดคิดว่าจะเกิดขึ้นจะเป็นตัวควบคุมการปฏิบัติของบุคคล ซึ่งผลสืบเนื่องอาจอยู่ในรูป ลักษณะรางวัลพร้อมการลงโทษขึ้นอยู่กับค่านิยมที่บุคคลให้กับสิ่งนั้น

4. กระบวนการเกิดความคิด (Cognitive Processer) Parry Baranowski และ Parcel กล่าวว่า ผลสืบเนื่องที่เกิดจากพฤติกรรมที่ผ่านมาและส่งผลต่อพฤติกรรมในอนาคตได้นั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการว่าอะไรเกิดขึ้นพร้อมทั้งคาดหวังสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นถ้าเขากระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งสิ่งที่เขาทำพฤติกรรมจากประสบการณ์เดิมของตน และการจำได้นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการ ของความคิดที่เกิดขึ้น

4. ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of Social Action)

ทฤษฎีทางสังคมวิทยานี้ได้กล่าวอธิบายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันออกไป William W. Reeder (1971) ได้อธิบายว่า การกระทำทางสังคม (Social Action) นั้นประกอบด้วยกลุ่มของ ปัจจัยหลายประการ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง เหตุผลในการกระทำของมนุษย์ที่ Reeder กล่าวคือ (สุรพล กาญจนะจิตรา. อ้างแล้ว : 22-23 อ้างถึง Reeder 1971)

ปัจจัยที่ดึงดูด (Pull Factors) ให้เกิดการกระทำ

1. เป้าประสงค์ (Goals)
2. ความเชื่อ (Belief Orientations)
3. ปทัสถาน (Value Standard)
4. นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Custom)

ปัจจัยหลัก (Push Factors) ให้เกิดการกระทำประกอบด้วย

5. ความคาดหวัง (Expectation)
6. ข้อผูกพัน (Commitment)
7. แรงเสริม (Force)

ปัจจัยสนับสนุน (Support Factors)

8. โอกาส (Opportunity)
9. ความสามารถ (Ability)
10. การสนับสนุน (Support)

Reeder ได้อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุที่จะมีผลต่อการกระทำทางสังคมดังนี้

1. ในสถานการณ์ของการกระทำทางสังคมจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลหลายคน ซึ่งแต่ละคนก็จะมีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจในการกระทำ
2. บุคคลหรือองค์การจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่ม เหตุผลซึ่งผู้ตัดสินใจเองได้คิดว่ามันสอดคล้องหรือตรงกับปัญหาและสถานการณ์นั้น ๆ
3. เหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจเองจะตระหนักหรือให้น้ำหนักที่แตกต่างกัน ในการเลือกเหตุผล หรือปัจจัยที่จะมามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
4. เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น อาจจะเป็นเหตุผลเฉพาะ จากเหตุผลเพียงหนึ่งประการหรือมากกว่าจากจำนวนเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทั้ง 10 ประการที่กล่าวมาแล้ว
5. อาจจะมีเหตุผล สองหรือสามประการ จากเหตุผลทั้ง 10 ประการ หรืออาจจะไม่มีเลยที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในทุกโอกาส
6. กลุ่มของปัจจัย หรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้น ย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงได้
7. สำหรับกรณีเฉพาะบางอย่างภายใต้การกระทำทางสังคม จะมีบ่อยครั้งที่จะมีทางเลือกสองหรือสามทาง เพื่อที่จะสนองตอบต่อสถานการณ์นั้น
8. ผู้กระทำหรือผู้ที่ตัดสินใจอาจจะเลือกโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในบุคคลแต่ละคน
9. เหตุผลที่จะตัดสินใจ สามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่จะถูกเลือก

5. ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (The Deviant Behavior Perspective Theory)

สังคมดำรงอยู่ได้เนื่องจากมีระเบียบกฎเกณฑ์ให้สมาชิกปฏิบัติตาม แต่การฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิดระเบียบสังคมถือว่าเป็นปกติของสังคม ดังนั้นการกระทำผิดกฎหมาย และการฝ่าฝืนจารีตประเพณีหรือการละเมิดศีลธรรมในรูปแบบต่าง ๆ จึงปรากฏให้เห็นเป็นข่าวบ่อย ๆ นักสังคมวิทยาเรียกการกระทำดังกล่าวนี้ว่าเป็นการเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant Behavior)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พฤติกรรมหรือสภาวะการใด ๆ ที่ได้มีการเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมนั้นอาจเกิดจากวิธีการอันชอบธรรมที่ใช้กันอยู่ มีลักษณะอันเป็นอุปสรรคต่อเป้าหมายของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ตัวอย่างเช่น เด็กยากจนโอกาสที่จะได้รับการว่าจ้างในการทำงานน้อยเพราะคือยการศึกษา คือยประสบการณ์ ด้วยทักษะ ฯลฯ พวกเหล่านี้อาจจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อยของตนและยอมทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มตนเพราะอยากเป็นพวกเดียวกับกลุ่ม เช่น เสพย์ยาเสพติด ลักทรัพย์ ฯลฯ แต่มิได้หมายความว่าคนที่มิโอกาสงำกัดทุกคนในการประกอบอาชีพจะต้องกลายเป็นผู้กระทำความผิดเสมอไป เพราะจะต้องมีแรงจูงใจบางอย่าง เช่น หากกลุ่มยกย่องคนกระทำความผิด หรือมีเพื่อนเป็นพวกมิจอาชีพ บุคคลนั้นก็มิบรรยากาศที่จูงใจไม่น้อยให้กระทำความผิด

พจนานุกรมทางสังคมศาสตร์ ได้บรรยายไว้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างหรือฝ่าฝืน หรือขัดแย้งกับมาตรฐานที่สังคมยอมรับ หรือวัฒนธรรมภายในระบบกลุ่มสังคมนั้น และพจนานุกรมทางพฤติกรรมศาสตร์ได้กล่าวไว้ว่า ความเบี่ยงเบนคือ การที่บุคคลมีลักษณะแตกต่างหรือผิดไปจากบรรทัดฐานสังคมลักษณะที่แตกต่างกันอันได้แก่ ทัศนคติ มาตรฐานทางศีลธรรม และพฤติกรรมที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน เป็นต้น (Walman , 1973 :89)

Parsons ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความเบี่ยงเบนว่า สังคมมีความคาดหวังร่วมกัน เป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่เราควรกระทำตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ การที่บุคคลละเมิดบรรทัดฐานนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบคือ ตัวผู้กระทำความผิด สถานการณ์ขณะนั้น อำนวยให้และแรงจูงใจที่จะผลักดันให้เกิดการกระทำความผิด (Parsons อ้างถึงใน Thio, 1973 : 98)

Merton ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นเรื่องการอ้างถึง การกระทำที่ละเมิด หรือเกินเลยไปจากบรรทัดฐานที่คนส่วนใหญ่ปฏิบัติกัน เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือ การกระทำของบุคคลที่มีสภาพคล้ายเด็ก หรือการกระทำที่มีลักษณะ “ทำทาย” หรือ “แหวกแนว” เช่น พวกปัญญาชน นักวิทยาศาสตร์ นักเขียน นักแสดง ที่ไม่สนใจจะกระทำตาม กฎระเบียบบางอย่างที่เกี่ยวข้อง (Merton อ้างถึงใน Thio, 1983 : 4)

Merton (อ้างถึง สุพัตรา สุภาพ. 2541 : 135 - 137) ได้นำเอาทฤษฎีภาวะไร้ บรรทัดฐานมาอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนในอีกแนวหนึ่ง โดยเขาอธิบายว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบน เป็นผลของความไม่ประสานสอดคล้องกันในระหว่างเป้าหมายทางวัฒนธรรม หรือค่านิยมทาง สังคมกับบรรทัดฐานหรือวิธีการที่สังคมกำหนดเพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายนั้น ดังนั้นการที่คน เราไม่สามารถใช้วิธีการที่สังคมยอมรับและเห็นว่าเหมาะสมเป็นแนวทางไปสู่เป้าหมายที่เรา ต้องการ ทำให้คนเหล่านั้นหันไปหาวิธีการอื่น ๆ ที่สังคมยอมรับ คือ ละเมิดบรรทัดฐานหรือ ต้องมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในที่สุด

Merton ชี้ให้เห็นว่าบุคคลจะมีการปรับตัวหรือมีวิธีการเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวแตกต่าง และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนปรากฏออกมาหลายรูปแบบคือ

1. ผู้ปฏิบัติตาม (Conformity) เป็นกลุ่มคนที่ยอมรับและยึดถือเป้าหมาย และวิธีการที่สังคมยอมรับ และเห็นว่าดีงาม เหมาะสม เป็นกลุ่มคนที่มีค่านิยมและการปฏิบัติอยู่ในกรอบของกฎหมายและศีลธรรมประเพณี เช่น อยากมีบ้านก็พยายามทำงานเก็บเงินทองจนพอที่จะซื้อหรือปลูกบ้านได้ กลุ่มพวกนี้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม แต่ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบ

2. พวกนอกคอกหรือพวกแหวกแนว (Innovation) เป็นพวกที่มีค่านิยมหรือเป้าหมายในชีวิตแบบเดียวกับพวกแรก แต่ไม่ยอมรับและไม่ทำตามวิธีการที่สังคมกำหนด แต่หันไปหาวิธีการใหม่มาใช้ เป็นพวกเบี่ยงเบนที่ทำผิดกฎหมายและศีลธรรมต่าง ๆ เช่น พวกที่อยากร่ำรวยแต่ไม่ทำงานที่สุจริต กลับใช้วิธีปล้น จี้ ครอบงำ หรือค้ายาเสพติด เป็นต้น นิสิตนักศึกษาบางคนที่ยากสอบได้แต่ไม่ยอมดูหนังสือใช้วิธีลอกเพื่อน หรือแอบเอาตำราเข้าไปลอกในห้องสอบก็จัดว่าเป็นพวกแหวกแนว เช่นกัน

3. พวกเจ้าระเบียบพิธี (Ritualism) เป็นพวกที่ปฏิเสธเป้าหมายที่คนทั่วไปปรารถนา โดยเห็นว่าความมั่งมีทางวัตถุเป็นสิ่งลวงตา เป็นกิเลสตัณหาที่ไม่ควรแสวงหา แต่ยอมรับปฏิบัติตามวิธีการที่สังคมกำหนด คนกลุ่มนี้เป็นพวกมักน้อย พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่มีความทะเยอทะยาน ต้องการความมั่นคงในชีวิต กลัวความผิดหวัง และมักขาดความคิดริเริ่มในการทำงาน คนพวกนี้มีพฤติกรรมที่เรียกว่าเคร่งศีลธรรม เคร่งระเบียบ คือพยายามทำตามกฎของสังคมและกระทำแต่ความดี เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม แต่ไม่ต้องการความสำเร็จในชีวิตเหมือนบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอีกประเภทหนึ่ง

4. พวกหนีโลก (Retreatism) เป็นพวกที่ไม่ยอมรับทั้งเป้าหมายและวิธีการที่สังคมยอมรับ เป็นพวกที่สิ้นหวังในชีวิตและเลิกเป็นคนดีในสังคม อาจเป็นเพราะผิดหวังหรือล้มเหลวในชีวิตจนหมดกำลังใจอยาก เดิมเป็นพวกที่ปฏิบัติตามแต่ไม่สามารถไปถึงเป้าหมายตามวิธีการที่สังคมกำหนดได้ จึงแสดงออกด้วยการเป็นคนหนีโลก หนีสังคมหรือแยกตัวออกจากสังคมด้วยการหาทางออกในลักษณะของการติดยาเสพติด เป็นคนจรจัด คีบสุรา กินยาระงับประสาท หรือฆ่าตัวตาย บางคนก็หันไปหมกมุ่นในเรื่องของไสยศาสตร์หรือเข้าทรง เป็นต้น

5. พวกท้าทาย (Rebellion) เป็นผู้ที่ไม่ยอมรับทั้งค่านิยมและวิธีการที่สังคมกำหนดและพยายามสร้างค่านิยมและวิธีการขึ้นมาใหม่ เช่น ปฏิเสธค่านิยมที่แสวงหาความร่ำรวย และวิธีการแข่งขันหรือสะสมทรัพย์สมบัติตามแบบอย่างในระบบทุนนิยม คนพวกนี้หันไปหาค่านิยมใหม่ที่เป็นเรื่องความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการปฏิวัติ คนพวกนี้อาจเรียกว่าเป็นผู้ที่กบฏต่อสังคม เช่น พวกที่เรียกว่า “ฝ่ายซ้ายจัด”

พวกกบฏบางกลุ่มอาจมีพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม เช่น พวกฮิปปี้ที่ชอบแต่งกายสกปรก รุงรัง มีเสรีภาพทางเพศ ชีวิตไม่มีระเบียบแบบแผน ชอบสูบกัญชา ยาเสพติด เกียจคร้าน ฯลฯ เป็นการสร้างวิถีชีวิต หรือวัฒนธรรมย่อยของตนขึ้นมาซึ่งขัดกับวัฒนธรรมของสังคมส่วนใหญ่ (พวกฮิปปี้ตามประวัติเป็นพวกคนร่ำรวยทั้งสิ้น แต่เกิดความเบื่อหน่ายในการดำเนินชีวิตที่หรรษา พู่ฟ่า ร่ำรวย อดมั่งอวดมี เลยแยกตัวออกมามีพฤติกรรมเบี่ยงเบนดังกล่าว)

Cohen ได้เสนอว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นการละเมิดความคาดหวังของสถาบัน (ความคาดหวังที่มีการรับรู้และการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นเสมือนความชอบธรรมในระบบสังคม) มโนทัศน์เบี่ยงเบน โดยนัยของมัน ก็คือมโนทัศน์ของระเบียบแบบแผนซึ่งเกิดจากการปฏิบัติจนเป็นบรรทัดฐานของสังคมแต่ในทิศทางตรงข้าม ความเบี่ยงเบนเป็นส่วนที่แตกต่างไปจากส่วนของการมีส่วนร่วมในกลุ่มที่กระทำตามระเบียบแบบแผน Cohen ให้ข้อคิดเห็นว่าความนึกคิดในเรื่องพฤติกรรมเบี่ยงเบนมิใช่เป็นเรื่องที่นักสังคมวิทยาปรุงแต่งขึ้น แต่เป็นข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งของชีวิตสังคม โดยบุคคลในสังคมนั้นเป็นผู้วางขอบข่ายเอาเองว่าการกระทำชนิดใดบ้างที่จัดไว้ว่าฝ่าฝืนต่อระเบียบกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ควรจะได้รับพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมด้วย ดังต่อไปนี้ คือ

1. ระบบสังคมที่บุคคลถือว่า ตนเองเป็นสมาชิกอยู่
2. กฎเกณฑ์ต่อระบบสังคมนั้น
3. พฤติกรรมเบี่ยงเบน ควรจะหมายความรวมถึงพฤติกรรมที่ละเมิดกฎของสังคมได้แก่ พวกเด็กและเยาวชนที่ทำผิดกฎและถูกลงโทษตามเกณฑ์แห่งสังคมนั้นได้กำหนดไว้ ซึ่งพฤติกรรมนั้นอาจเกิดจากความบังเอิญหรือความประมาทอันแก้ไขได้ และพฤติกรรมที่เกิดจากนิสัยจิตใจที่สะสมมาด้วยเหตุใดก็ตามแม้จะถูกลงโทษแล้วก็ยังกระทำอีก
4. การกระทำที่ถือว่าเบี่ยงเบนนั้น เป็นได้ทั้งการกระทำของบุคคลเดียว หรือของหมู่คณะ

Becker ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับ พฤติกรรมเบี่ยงเบนว่า “กลุ่มทางสังคมได้สร้างความเบี่ยงเบนขึ้นมาโดยอาศัยเกณฑ์การละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความเบี่ยงเบน โดยใช้กฎเกณฑ์เหล่านั้นต่อบุคคลที่มีพฤติกรรมละเมิดดังกล่าว และตราหน้าพวกเขาว่าเป็น “คนนอกคอก” (Outsider) จากจุดยืนอันนี้ ความเบี่ยงเบนจึงไม่ใช่คุณลักษณะของการกระทำที่บุคคลกระทำ แต่ผลที่ตามมาของการใช้กฎเกณฑ์ หรือการลงโทษของคนอื่น ๆ ที่มีแต่ผู้กระทำความคิด ผู้ที่เบี่ยงเบนคือ คนผู้ซึ่งถูกตราหน้าถูกใช้เป็นผลสำเร็จ พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนคือ พฤติกรรมที่คนอื่นตราหน้า

เพราะฉะนั้น ความเบี่ยงเบนจึงเป็นผลตามมาของการตอบสนองของคนอื่น ๆ ที่มีต่อการกระทำของบุคคล การที่พฤติกรรมนั้นละเมิดกฎเกณฑ์ทางสังคมยังไม่เพียงพอที่จะกลายเป็นผู้เบี่ยงเบน แต่ยังขึ้นอยู่กับปฏิกิริยาของผู้อื่นในสังคมที่มีต่อผู้ละเมิดกฎ

การเบี่ยงเบนคือพฤติกรรมที่กลุ่มหรือสังคมเห็นว่าผิดไปจากบรรทัดฐานคนทั่วไป ก่อให้เกิดการต่อต้าน และลงโทษผู้กระทำผิด การเบี่ยงเบนที่เห็นได้ชัดที่สุด คือ อาชญากรรม หรือ การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา เช่น การฆาตกรรม การติดยาเสพติด การฝ่าฝืนกฎหมายจราจร เป็นต้น และการที่ระบุว่าพฤติกรรมใดเบี่ยงเบนหรือไม่นั้นอาจระบุได้ตายตัว ทั้งนี้เพราะว่าการกระทำอย่างหนึ่งสำหรับคนกลุ่มหนึ่งหรือยุคสมัยหนึ่งอาจจะเบี่ยงเบน แต่ในขณะที่เดียวกันอาจจะเป็นที่ยอมรับของบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งหรือยุคสมัยหนึ่ง เช่น เกย์ ในสังคมสมัยก่อนเป็นต้องปกปิดและน่าอับอาย แต่ในปัจจุบันเกย์ไม่ต้องปกปิดซ่อนเร้นอีกต่อไป สังคมเปิดกว้างและได้รับการยอมรับอย่างไม่รังเกียจ บางคนได้รับการยกย่องในความสามารถอีกด้วย

ผู้เบี่ยงเบนคือใคร คนที่กระทำผิดบรรทัดฐานทุกคนคือผู้ที่เบี่ยงเบนหรือไม่ เราจะพบว่า เกือบทุกคนนั้นต้องเคยกระทำผิดกฎหมายหรือจารีตประเพณีมาแล้วไม่มากนักน้อย ตัวอย่าง เช่น การฝ่าฝืนกฎจราจร ไม่ว่าจะป็นสัญญาณไฟจราจร การจอดรถในที่ห้ามจอด เป็นต้น แต่การกระทำผิดดังกล่าวไม่ได้ทำให้ผู้ที่กระทำผิดนั้นเบี่ยงเบนไปโดยอัตโนมัติ ปัจจัยที่กำหนดว่าผู้ใดเป็นผู้เบี่ยงเบนขึ้นอยู่กับสังคมหรือคนอื่น ๆ ในสังคมเป็นสำคัญ นั่นก็หมายความว่า บุคคลจะเป็นผู้เบี่ยงเบนก็ต่อเมื่อถูกคนอื่นประณาม หรือ “ตีตรา” หรือ “ตราหน้า” ว่าเป็นผู้เบี่ยงเบน เช่น ถูกประณามว่า เป็นคนหัวขโมย โสเภณี เป็นต้น บางคนเคยกระทำผิดผิดอย่างร้ายแรงอาจจะไม่ถูกประณามหรือ ตราหน้าว่าเป็นผู้เบี่ยงเบนก็ได้ ทั้งนี้อาจจะเพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจ ตัวอย่างเช่น นักการเมือง หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นอกจากนี้บางครั้งอาจจะได้รับการยกย่องจากสังคมอีก

6. ความหมาย และความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันทางอารมณ์กับพฤติกรรมทางเพศระหว่างผู้ชายและผู้หญิงก่อนการสมรส

การยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ทางเพศก่อนการสมรส หมายถึง ระดับของการยอมรับพฤติกรรมทางเพศระหว่างผู้ชายและผู้หญิงก่อนการสมรส ซึ่งการยอมรับขึ้นอยู่กับระดับของความลึกซึ้งของพฤติกรรมทางเพศ ตลอดจนระดับความผูกพันทางด้านอารมณ์ของบุคคลนั้น ๆ กับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ด้วย (Reiss 1964 อ้างถึงใน Sprecher, Mckinney, Walsh, and Anderson 1988 : 821)

จะเห็นได้ว่าความหมายดังกล่าวนั้น เป็นข้อสมมุติของ Riess (1964) เกี่ยวกับเรื่องการยินยอมให้มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการสมรส ซึ่งจะมีองค์ประกอบ 2 ด้าน ที่จะนำมาพิจารณาร่วมกัน อันได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ทางร่างกาย คือ พฤติกรรมทางเพศที่มีหลายระดับ และด้านความสัมพันธ์ทางจิตใจ คือ ความผูกพันทางอารมณ์ที่มีหลายระดับ

องค์ประกอบทั้ง 2 ด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถพิจารณาได้ 2 ด้าน ได้แก่ “ด้านความผูกพันทางอารมณ์” กล่าวคือ “ในความผูกพันทางอารมณ์ระดับเดียวกัน” บุคคลจะยอมรับพฤติกรรมทางเพศระหว่างผู้ชายและผู้หญิงก่อนการสมรสแตกต่างกัน โดยจะยอมรับน้อยลงตามระดับพฤติกรรมทางเพศที่ลึกซึ้งมากขึ้น เช่น จากมาตรวัดของ Riess (1964) (อ้างถึงใน Riess and Miller 1979: 59) ในความผูกพันทางอารมณ์ระดับ “ไม่ได้ชอบพอกัน” บุคคลจะยอมรับพฤติกรรมทางเพศระหว่างผู้ชายและผู้หญิงก่อนสมรสระดับการจูบ (Kissing) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ระดับของการเส้าโลม (Petting) และระดับของการมีเพศสัมพันธ์เต็มรูป (Full Sexual Relations) ตามลำดับ ในทำนองเดียวกัน ในความผูกพันทางอารมณ์ “ระดับชอบพอกันมาก” (Strong Affection) “รักกัน” (Love) และ “หมั้นกัน” (Engagement) บุคคลจะยอมรับพฤติกรรมทางเพศก่อนการสมรสระดับการจูบมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ระดับการเส้าโลม และการมีเพศสัมพันธ์ตามลำดับ

และ “ด้านพฤติกรรมทางเพศระหว่างผู้ชายและผู้หญิงก่อนการสมรส” กล่าวคือ “ในพฤติกรรมทางเพศระหว่างผู้ชายและผู้หญิงก่อนการสมรสระดับเดียวกัน” บุคคลจะยอมรับพฤติกรรมทางเพศระหว่างผู้ชายและผู้หญิงก่อนการสมรสแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความผูกพันทางอารมณ์มากขึ้น การยอมรับพฤติกรรมทางเพศแบบเดียวกันก็มีมากขึ้น หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าในพฤติกรรมทางเพศระดับเดียวกัน บุคคลจะยอมรับในกรณีที่มีความผูกพันทางอารมณ์ที่ลึกซึ้งมากกว่าในกรณีที่มีความผูกพันทางอารมณ์ที่ผิวเผิน เช่น จากมาตรวัดของ Riess (1964) (อ้างแล้ว 1979: 59) ในพฤติกรรมทางเพศในระดับ “การจูบ” บุคคลจะยอมรับพฤติกรรมดังกล่าวภายในเงื่อนไขของความผูกพันทางอารมณ์ระดับหมั้นกันมากที่สุด รองลงมาได้แก่ระดับรักกัน , ชอบพอกันมาก และไม่ได้ชอบพอกัน ตามลำดับ และในทำนองเดียวกัน ในพฤติกรรมทางเพศระดับ “การเส้าโลม” และ “การมีเพศสัมพันธ์” บุคคลจะยอมรับพฤติกรรมดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขของความผูกพันทางอารมณ์ ระดับหมั้นกันมากที่สุด รองลงมาได้แก่ระดับรักกัน , ชอบพอกัน และไม่ได้ชอบพอกันตามลำดับ

7. รูปแบบของมาตรฐานทางเพศก่อนการสมรส

รูปแบบของมาตรฐานทางเพศก่อนการสมรส เมื่อได้พิจารณาตามหลักของเหตุผล สามารถทำการพิจารณาได้เป็น 3 ประการ คือ

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส เป็นเรื่องที่เกิดทั้ง 2 ฝ่าย
2. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส เป็นเรื่องที่ถูกทั้ง 2 ฝ่าย
3. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส เป็นเรื่องที่ถูกสำหรับฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นเรื่องที่ผิดสำหรับอีกฝ่ายหนึ่ง

8. รูปแบบของพฤติกรรมทางเพศพื้นฐาน

มาตรฐานทางเพศมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของพฤติกรรมทางเพศพื้นฐาน 2 ประการ อันได้แก่

1. มีศูนย์กลางที่ร่างกาย (Body - Centered)
คือ การมีพฤติกรรมทางเพศที่จะเน้นแง่มุมทางด้านร่างกายของการกระทำ โดยไม่คำนึงถึงบุคคลที่เขาไปมีการกระทำทางเพศด้วย เป็นพฤติกรรมทางเพศที่ไม่มีอารมณ์ความผูกพันเข้ามาเกี่ยวข้อง
2. มีศูนย์กลางที่ตัวบุคคล (Person - Centered)
คือ การมีพฤติกรรมทางเพศที่เน้นตัวบุคคลเป็นพิเศษที่ได้ไปมีการกระทำด้วย ซึ่งชัดเจนว่าการมีเพศสัมพันธ์แบบมีศูนย์กลางที่ตัวบุคคลนั้น ไม่ได้มองข้ามแง่มุมด้านร่างกายของการกระทำ ซึ่งที่จริงแล้วเวลาที่มีความสัมพันธ์แบบมีความรักต่อกันและมีการกระทำต่อกัน การกระทำนั้นอาจจะแสดงออกเพื่อเหตุผลด้านร่างกายอย่างแท้จริง แต่จุดที่สำคัญก็คือ เป็นการกระทำที่มีศูนย์กลางที่ตัวบุคคล กล่าวคือบุคคลรู้ว่าการกระทำนี้จะเกิดขึ้นในบริบทของความสัมพันธ์แบบมีความรักต่อกัน และบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยด้วยเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาทุกด้าน เป็นเพศสัมพันธ์ที่มีอารมณ์ความผูกพันเข้ามาเกี่ยวข้อง (Reiss 1960 : 79-80)

มาตรฐานทางเพศมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของพฤติกรรมทางเพศพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลที่ยึดถือมาตรฐานทางเพศ แบบยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสได้ถ้ามีความชอบพอกัน จะมีแนวโน้มที่มีเพศสัมพันธ์แบบเน้นศูนย์กลางที่ตัวบุคคล ในขณะที่บุคคลที่ยึดถือมาตรฐานทางเพศแบบยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสได้ โดยปราศจากความชอบพอกัน และมาตรฐานอื่นจะมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์แบบเน้นศูนย์กลางที่ร่างกายมากที่สุด (Reiss 1960 : 84)

9. สาเหตุการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่น

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสเป็นพฤติกรรมที่มีการกล่าวกันมากในวัยรุ่นที่เป็นนักเรียน นักศึกษา หรือนิสิต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามาก การถูกเนื้อต้องตัว การโอบกอดดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดา ทำให้มีแนวโน้มนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากขึ้น สาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสเนื่องจาก (วันทนีย์ วาสิกะสิน. อ้างแล้ว : 27)

1. เป็นการตอบสนองความปรารถนาทางเพศ และสนองความพอใจทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อความสนุกสนาน
2. เป็นการพิสูจน์ว่ามีความสามารถทางเพศ ไม่เป็นผู้คิดปกติในเรื่องเพศ
3. เป็นการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ภาวะการสมรส หรือเป็นการปรับความต้องการทางเพศของทั้งสองฝ่ายให้เข้ากันได้
4. เป็นการผูกมัดฝ่ายตรงข้ามหรือสำหรับผู้หญิงบางครั้งเป็นเพราะความรักต่อเพศตรงข้าม
5. เป็นการทำตามความยินยอมของสังคมในปัจจุบัน

วิทยา นาควัชร (2527 : 33-34) ได้กล่าวถึง สาเหตุที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสไว้ดังนี้คือ

1. วัยรุ่นชอบทดลอง อยากรู้อยากเห็น ดังนั้นจึงมีพฤติกรรมมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส
2. วัยรุ่นทนการออกอ้อนของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ ซึ่งส่วนใหญ่ฝ่ายชายจะเป็นฝ่ายออกอ้อน ทำให้ฝ่ายหญิงใจอ่อน

3. วัยรุ่นคิดว่าเป็นแฟน เมื่อคบกันเป็นแฟนก็ต้องมีการได้เสีย แลบบางคนบอกด้วยว่า “ไม่เห็นว่าจะเสียหายอะไร”
4. วัยรุ่นอยากได้ความรู้สึกเป็นเจ้าของซึ่งกันและกัน ซึ่งเกิดได้ทั้งชายและหญิง
5. วัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองมีค่าเป็นที่ต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง
6. วัยรุ่นมีแรงผลักดันจากฮอร์โมน และสัญชาตญาณของการสืบพันธุ์

Kinsey (อ้างถึง Bell 1971 : 228) ได้เสนอเหตุผลที่สนับสนุน และต่อต้านพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ดังนี้

เหตุผลสนับสนุนพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ดังนี้

1. ช่วยปลดปล่อยความต้องการทางเพศ
2. นำมาซึ่งความพึงพอใจทั้งร่างกายและจิตใจ
3. หากปราศจากความรู้สึกละอาย หรือมีเพียงเล็กน้อย เพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสช่วยให้ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างชายและหญิงดีขึ้น
4. ช่วยพัฒนาปฏิกริยาทางเพศในลักษณะคู่ชายและหญิง มากกว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการปลดปล่อยทางเพศตามลำพัง
5. ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสมรส
6. ให้โอกาสเรียนรู้เทคนิคที่จะนำไปปรับใช้ในชีวิตสมรส
7. ช่วยพัฒนาความสามารถในการปรับอารมณ์และร่างกาย ให้เข้ากับคู่สมรส
8. ประสบการณ์ความรักต่างเพศอาจช่วยป้องกันพฤติกรรมรักร่วมเพศ
9. ช่วยนำไปสู่การสมรส

เหตุผลที่ต่อต้านพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ดังนี้

1. อาจทำให้ตั้งครรภ์นอกสมรส
2. เสี่ยงต่อการติดเชื้อจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
3. ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการสมรส (ขณะที่ยังไม่พร้อม) อันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์นอกสมรส
4. ก่อให้เกิดความรู้สึกสับสน และตั้งเครียดแก่ผู้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส
5. เกิดความรู้สึกละอายต่อบาป

6. ความละเอียดต่อการประพาศิทธิทางเพศ อาจทำให้ความสัมพันธ์ที่น่าพอใจ
ด้านอื่นสิ้นสุดลง

7. อาจต้องเข้าสู่การสมรสแบบจำลองกับผู้ที่ตนมีเพศสัมพันธ์ด้วย
8. หญิงอาจถูกคูหมีน ไม่ได้รับเกียรติจากชาย และอาจถูกปฏิเสธการสมรส
9. เพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสอาจนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ทางเพศนอกสมรส

Reiss (1960 : 112 - 124) ได้เสนอผลดีและผลเสียของพฤติกรรมการมีเพศ
สัมพันธ์ก่อนการสมรส ดังนี้

ผลดี

1. นำมาซึ่งความพึงพอใจทางร่างกาย
2. นำมาซึ่งความสุขทางจิตใจ
3. เป็นเครื่องช่วยในการปรับตัวทางเพศแก่คู่สมรส

ผลเสีย

1. อาจเกิดการตั้งครรภ์ได้
2. อาจเกิดอันตรายจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
3. การถูกตำหนิ คูหมีนเหยียดหยามจากสังคม
4. เกิดความรู้สึกละอายใจ
5. อาจนำไปสู่ชีวิตสมรสที่มีปัญหา หรือล้มเหลว

10. ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่น

ในขณะที่การมีความสัมพันธ์ทางเพศ อาจจะนำมาซึ่งการยอมรับให้ทางด้านร่างกายและ
อารมณ์ แต่ก็อาจนำมาซึ่งความเสี่ยงในหลายรูปแบบ เช่น ทางร่างกาย สังคม และทางจิต
วิทยา ทางร่างกายก็คือ การตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ และมีโอกาสที่จะติดเชื้อกามโรคหรือ
โรคเอดส์ได้ ส่วนทางจิตวิทยานั้น มีคนเป็นจำนวนมากที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสและยังคง
มีความรู้สึกผิดหรือไม่สบายใจอยู่ในระดับต่าง ๆ กัน ส่วนทางสังคม การที่คนหนึ่งมีความ

สัมพันธ์ทางเพศต่อกัน คู่เหมือนจะเป็นอันตรายสำหรับคู่หนึ่ง ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดของผลกระทบจากพฤติกรรมกรรมสัมพันธ์ก่อนการสมรสดังต่อไปนี้

1. ด้านร่างกาย

1.1 การตั้งครรภ์ก่อนการสมรส

สำหรับคู่ที่มีความสัมพันธ์กันจนถึงระดับเกี่ยวข้องกันทางเพศ ความเสี่ยงที่มีอยู่เสมอคือ คือ การตั้งครรภ์ ช่วงเวลาที่ผ่านมาการตั้งครรภ์เป็นสิ่งธรรมดาที่สุดที่เกิดตามมาจากการมีเพศสัมพันธ์ พบว่า เกือบร้อยละ 20 ของผู้หญิงที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ เคยตั้งครรภ์ก่อนการสมรสอย่างน้อยหนึ่งครั้ง และประมาณร้อยละ 25 ของผู้หญิงโสดที่มีพฤติกรรมกรรมสัมพันธ์กันซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา เคยมีประสบการณ์การตั้งครรภ์โดยมิได้ตั้งใจอย่างน้อย 1 ครั้ง และยังพบว่าการมีอุปกรณ์การคุมกำเนิดที่เชื่อถือได้ และมีความรู้ที่กว้างขวางเกี่ยวกับการคุมกำเนิด มิได้ลดจำนวนการตั้งครรภ์ก่อนการสมรสลงอย่างมีนัยสำคัญแต่ประการใด

ดังนั้น จึงมีเหตุผลต่าง ๆ นานาว่า ทำไมเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสจึงมักเกิดขึ้นโดยมิได้มีการป้องกันหรือคุมกำเนิดไว้ก่อน จากงานวิจัยหลายฉบับพบว่า มีเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

1. ขาดความรู้ว่าวิธีคุมกำเนิดแบบใดที่ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพและจะได้อะไร
2. ปฏิเสธการใช้วิธีคุมกำเนิดโดยเหตุผลทางศาสนาหรือจริยธรรม
3. ปฏิเสธว่าไม่มีวิธีการคุมกำเนิดแบบใดที่ได้ผลอย่างจริงจัง
4. ต้องการพิสูจน์ความเป็นชายและความเป็นหญิง
5. ไม่มีวุฒิภาวะ และขาดความรับผิดชอบ
6. การไม่ใช้อุปกรณ์การคุมกำเนิดให้ความสุขทางเพศมากกว่า
7. มีบริการทำแท้ง
8. ความรู้สึกที่ว่า “คงไม่เกิดกับเราน่า”

เมื่อผู้หญิงที่ยังไม่สมรสเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นมา จะมีทางเลือกอยู่ 3 ทาง คือ ทางแรกสมรสแล้วมีบุตร ทางที่ 2 ทำแท้ง และทางที่ 3 มีบุตรทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้สมรส หรือเรียกว่า

มีบุตรนอกสมรส ในกรณีสุดท้าย อาจจะเลี้ยงบุตรด้วยตนเองหรือยกให้ผู้อื่นเลี้ยง (วันทนีย์ วาสีกะสิน. 2526 : 118)

จากการศึกษาดังกล่าวจะพบว่า การที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส นั้นมีโอกาสนำไปสู่การตั้งครรรภ์นอกสมรสหรือการมีบุตรโดยไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลกระทบทางร่างกาย และการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นในอนาคตอีกด้วย

1.2 การเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

อายุที่พบมากเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ได้แก่ อายุระหว่าง 20-30 ปี แต่อายุ 15-16 ปี กำลังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างน่าวิตก โดยพบกลุ่มนักเรียน นักศึกษา มีประมาณร้อยละ 20 มากเป็นอันดับ 3 (กรมอนามัย. 2531 : 94) โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่พบมากได้แก่

1. หนองในแท้
2. หนองในเทียม
3. ซิฟิลิส (แผลริมแข็ง)
4. แผลริมอ่อน
5. เริม
6. หูดหงอนไก่
7. พยาธิในช่องคลอด
8. เชื้อรา
9. เอดส์

สถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงมากคือ ชายไทยได้รับเชื้อเอดส์ตั้งแต่ยังเป็นเยาวชนจากการมีเพศสัมพันธ์ เพราะพบว่า หนุ่มไทยนั้นมีประสบการณ์ทางเพศกับโสเภณีหรือกับเพื่อนหญิงอายุตั้งแต่ 12 - 13 ปี ซึ่งถ้าหนุ่มสาวที่เขามีเพศสัมพันธ์ด้วยมีเชื้อเอดส์ เขาก็จะได้รับเชื้อเอดส์ตั้งแต่อายุยังน้อย

1.3 ผลทางด้านจิตวิทยา และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ผลทางด้านจิตวิทยาหรือทางอารมณ์ ซึ่งอาจเกิดตามมาจากกรณีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสสามารถแยกแยะออกได้ยากกว่าผลทางกายภาพ แต่ได้มีผู้พยายามศึกษาในเรื่องนี้

วิทยา นาควัชระ กล่าวว่า การที่วัยรุ่นชายมีพฤติกรรมกรณีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสผลที่จะเกิดขึ้น คือ

1. เกิดความซาซนกับพฤติกรรมร่วมเพศ ไม่ได้มองเห็นค่าหรือความหมายของการมีเพศสัมพันธ์หรือเหมือนกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในเพศชายที่มีรูปร่างหน้าตาดี มีคนมาจีบอยู่เรื่อย ๆ หรือเขาสามารถจีบใครได้ง่าย ๆ ก็อาจเบื่อกันได้ง่าย ๆ
2. ความรับผิดชอบในกิจกรรมทั่ว ๆ ไปของชีวิตก็มีน้อยลง เพราะอาจจะแลดูว่า อะไร ๆ ก็ไม่ตื่นเต้น แม้แต่การจะชวนชววยช่วยตัวเองในแง่การเรียนหรือการทำงานให้มากขึ้นก็คงจะมีน้อย เพราะมีสิ่งต่อใจเร้าใจมากกว่า
3. อารมณ์แปรปรวนง่ายกว่า หงุดหงิดเพราะเขาไม่รู้จักจุดหลักของชีวิต จริง ๆ ที่เขาจะต้องยึดถือให้ได้ ชีวิตไม่ได้มีแค่เรื่องการร่วมเพศ ความสุขหรือความสนุกจากการร่วมเพศที่เขาได้รับ ซึ่งเป็นเพียงชั่วคราวช่วยยาม แต่แล้วเขาก็ต้องออกมาผจญกับปัญหาทั่ว ๆ ของชีวิต
4. ขาดการพัฒนาตนเอง ตามที่ควรจะเป็นทั้งร่างกายและจิตใจ
5. ถ้าหากมีลูกออกมา ตัวเขาก็ไม่พร้อมจะเป็นพ่อของเด็ก
6. ขาดโอกาสในการที่จะชวนชววยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป

ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเป็นวัยรุ่นหญิง ผลที่ตามจะเป็นดังนี้

1. มีความรู้สึกที่ตัวเองเสีย สิ่งของตัวเองสงวนเอาไว้ บางคนเสียความรู้สึก มีความละอาย มีความเสียคาย
2. เกิดความเคยชิน มีความต้องการมากขึ้น หรือมีความต้องการเรื่อย ๆ
3. เกิดความกร้านต่อชีวิตได้เร็ว เพราะต้องผจญกับปัญหาการรักษาตัวเอง บำรุงตัวเอง

4. ถ้าหากมีลูกออกมาจะมีปัญหาใหญ่มาก พ่อ แม่ คงจะไม่พร้อมที่จะชื่นใจแม่ ๆ
5. โอกาสที่จะได้ผู้ชายดี ๆ ที่จะมาสนใจก็น้อยลงไป เพราะว่าคุณคงไม่ชอบผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์กันบ่อย ๆ
6. ค่านิยมของคนทั่ว ๆ ไป ไม่ได้มองว่าดีเลย แม้ว่า คุณจะบอกว่าไม่สนใจเขาก็ตาม แต่เขาก็ไม่สนใจคุณ เขาจะดูถูกคุณ ยิ่งถ้าหากท้องขึ้นมาแล้วหาพ่อไม่ได้ก็อย่าคิดว่าจะมีคนมาสนใจ

วิศิษฐ์ วังวิทย์ (2528 : 67 - 70) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสว่ามีข้อดี และข้อเสียดังนี้

ข้อดี

1. การร่วมเพศเป็นเรื่องที่น่าอภิรมย์ นอกเหนือจากการทำหน้าที่ทำให้เกิดบุตร
2. การเรียนรู้การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส อาจจะช่วยให้การสมรสนั้นสมบูรณ์ขึ้น
3. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส มิใช่การสำเร็จความใคร่ เพราะเป็นกิจกรรมระหว่างคนสองคน ที่จะต้องเรียนรู้ความสัมพันธ์ต่อกัน และการเรียนรู้การให้และรับมีเด็กหญิงหลายคนที่ต้องมารู้สึกเสียใจภายหลังว่า ตนไม่น่าแต่งงานไป โดยไม่ลองมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสก่อน เพราะหลังจากได้สมรสกันไปแล้วเพิ่งมารู้เอาตอนหลังว่าตนและคู่ของตนมีความสัมพันธ์ทางเพศต่อกันที่ไม่ดีเลย
4. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส เป็นการลองอยู่ร่วมกันที่ดี เพราะถ้าค้นพบว่าอีกฝ่ายหนึ่งเหมาะสมกับตน ก็ทำให้ตนไม่ต้องมัวอยู่กับคน ๆ นั้น ตลอดชีวิต
5. โดยทั่วไปคนเรามักจะเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ได้ก็เมื่อยังมีอายุน้อย

ผลเสีย

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสนั้น อาจทำให้เด็กหญิงบางคนเกิดการตั้งครรภ์โดยไม่พึงปรารถนาได้ ถึงแม้สมัยนี้จะมียาคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพก็ตาม แต่มักจะไม่ยอมใช้ ซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์นอกสมรส
2. อาจคิดโรคติดต่อที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ได้

3. อาจถูกบังคับให้สมรส หลังจากมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ซึ่งส่วนใหญ่จะจบกันด้วยการหย่าร้าง
4. เกิดความรู้สึกผิดขึ้นหลังจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสไปตลอด
5. เมื่อมีเพศสัมพันธ์กันแล้ว จะทำให้หมดความรู้สึกเคารพหรือให้เกียรติกัน
6. มีความกลัวที่เกิดจากการถูกจับได้ โดยโรงเรียน บิดามารดา ตำรวจ ญาติ หรือเพื่อน ๆ
7. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส บางทีจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนเน้นหนักไปทางด้านเรื่องเพศมากเกินไป มิได้เห็นว่าเป็นเพื่อนอย่างแท้จริง
8. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส คนในสังคมมองว่าเป็นสิ่งที่ผิดต่อศีลธรรม โดยความผิดนี้จะลงไปที่เด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย

11. ทักษะคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่น

ทัศนคติในเรื่องเพศของเด็กวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ที่จะนำไปสู่การแสดงของพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น กล่าวคือ พฤติกรรมทางเพศของบุคคลเป็นผลมาจากทัศนคติในเรื่องเพศของบุคคลนั้นซึ่งทัศนคติในเรื่องเพศมาจากการที่บุคคลนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ได้รับความรู้เรื่องเพศจากครอบครัวในลักษณะไหนก็จะมีทัศนคติอย่างนั้น และจะส่งผลไปถึงการมีพฤติกรรมทางเพศด้วย

การมีทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ และการยอมรับเรื่องเพศโดยถือว่าเป็นปกติวิสัยของธรรมชาติมนุษย์ จะทำให้การมีความสัมพันธ์ทางเพศเมื่อเข้าสู่วัยที่พร้อมแล้วนั้นเป็นเรื่องปกติเป็นปรกติการณตามธรรมชาติของมนุษย์ หากพฤติกรรมทางเพศของบุคคลนี้อยู่ในภาวะที่ไม่พร้อมในวัยรุ่น หรือเป็นพฤติกรรมที่มาจากการเรียนรู้ ความเชื่อ และทัศนคติที่ผิด ๆ แล้ว ผลที่เกิดจากพฤติกรรมทางเพศนี้ก็จะเป็นไปกระทบต่อบุคคลอื่น ๆ ในสังคม อาจจะเป็นการสร้างปัญหาให้กับผู้อื่นได้ ดังนั้นความสำคัญในเรื่องเพศรวมตลอดถึงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นสาเหตุของปัญหาในชีวิตสมรสและสังคมนั้น ๆ ได้ ไม่ว่าจะคนทั่วไป จะเห็นความสำคัญหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ยังถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคม ปัจจุบันนี้จะมีคนตระหนักและยอมรับกันมากขึ้น เนื่องจากสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป พฤติกรรมทางเพศของบุคคลในวัยรุ่นหรือวัยต่าง ๆ นั้น การมีความรู้

ความเข้าใจ หรือการมีประสบการณ์ในเรื่องเพศ ตั้งแต่วัยเด็กจะมีส่วนช่วยให้พฤติกรรมนั้น สมบูรณ์ขึ้นได้ เพราะการปรับตัวของมนุษย์ในระยะต่าง ๆ ของวัยมีความต่อเนื่องกัน บุคคล ที่สามารถปรับตัวได้ดีในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ ของวัยมักจะเป็นผลมาจากการมีชีวิตที่ดี หรือมี ประสบการณ์ที่ดีในวัยเด็ก การปรับตัวในเรื่องเพศก็เช่นกันจะเป็นไปตามระยะต่าง ๆ ตามลำดับ ของช่วงชีวิต ทักษะ ค่านิยมต่าง ๆ ที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กนั้นก็เปลี่ยนแปลงไป เมื่อ ระยะเวลาผ่านไปเนื่องจากบุคคลมีการเรียนรู้ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ทักษะ ค่านิยม ความเชื่อ ชนิดใดที่เป็นสิ่งที่ถูกต้องสิ่งนั้นก็ควรเก็บเอาไว้ ส่วนทักษะชนิดใดที่ไม่เข้ากับสภาพ แวดล้อมและสังคมก็ควรยกเลิกหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไป

เนื่องจากทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทัศนคติในเรื่องเพศจึง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ของบุคคลในเรื่องเพศ ซึ่งเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูของ ครอบครัว การอบรม การสั่งสอน ตลอดจนพฤติกรรมการเล่นแบบจากการกระทำต่อกัน หรือการปฏิบัติตัวระหว่าง บิดา มารดา และการได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมต่างประเทศ ที่ เข้ามาในสังคมนั้น ๆ ทัศนคติในเรื่องเพศของแต่ละสังคมจึงแตกต่างกันออกไป

ปัจจุบันนี้เด็กวัยรุ่นในสังคมไทยมีทัศนคติที่พอสรุปได้คร่าว ๆ ว่า มีความรู้สึกนึกคิดที่ สับสนในเรื่องเพศมาก เนื่องจากเกิดความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่าง ประเทศ ความสับสนในเรื่องเพศของสังคมไทยนั้น อาจเกิดจากการปิดบังความจริงในเรื่อง เพศ และความสับสนในเรื่องเพศของสังคมโดยรวม ซึ่งความสับสนเหล่านี้ ได้แก่ การ ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่สับสน เช่น ผู้หญิงที่เป็นกุลสตรีจะไม่แสดงออกหรือพูดถึงเรื่องเพศ ผู้ชาย มีความต้องการทางเพศหรือแสดงออกซึ่งความต้องการทางเพศได้ ตลอดจนมีความเชื่อว่าชายมี ความต้องการทางเพศมากกว่าหญิง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นสิ่งผิดปกติ วัยรุ่นควรรหา ประสบการณ์ทางเพศก่อนการสมรส สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นับได้ว่าเป็นทัศนคติในเรื่องเพศที่ยัง สับสนในวัยรุ่น และบุคคลทั่ว ๆ ไป และก่อให้เกิดปัญหาตามมาในสังคมปัจจุบัน เช่น ชาย ไม่มีความรับผิดชอบต่อหญิง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส การทำแท้ง เด็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น

12. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่นนั้นผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาตามลำดับดังนี้

1. เพศ

Murdock (อ้างถึง Landix 1970 : 356) ได้ทำการศึกษาเชิงมานุษยวิทยาในสังคม 250 แห่งทั่วโลก พบว่า ร้อยละ 70 ยินยอมให้มีการทดลองทางเพศก่อนการสมรส อีกร้อยละ 30 มีข้อห้ามไม่ให้หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนชั้นสูง

Sorensen (อ้างถึง Sarafino and Armstrong 1980 : 549) ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นทั่วประเทศ อายุ 13 - 19 ปี เกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส พบว่าวัยรุ่นหญิงที่เห็นว่าไม่ควรมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ตนไม่ใ้รักร้อยละ 76 ส่วนวัยรุ่นชายเห็นด้วยกับความคิดนี้ร้อยละ 46

ชนินฐา โพนนกุล (2522 : 123) ได้ทำการศึกษาในเรื่องทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส พบว่า นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 68.10 เห็นว่า พฤติกรรมดังกล่าวเป็นเรื่องเสียหาย ในขณะที่นักศึกษาชายส่วนใหญ่ร้อยละ 59.42 เห็นว่าไม่ใช่เรื่องเสียหาย และอีกร้อยละ 54.55 เห็นว่าเป็นเรื่องน่าทดลอง

พรทิพย์ วงศ์เพชรสง่า (2528 : 52) ได้ทำการศึกษาการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามีแนวโน้มยินยอมให้ผู้ชาย และผู้หญิงสามารถมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสได้มากขึ้นตามสถานภาพของความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง เช่น นักศึกษายินยอมให้ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงที่มีคู่มั่นกันสามารถถอดถุงเส้าโลมได้และร่วมเพศกันได้ มากกว่าฝ่ายชายและฝ่ายหญิงที่เป็นคู่อีกกัน

จากผลงานการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรเพศ สามารถนำไปสู่สมมติฐานในการวิจัยว่า นิสิตเพศชาย จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตเพศหญิง

2. อายุ

ปราโมทย์ ประสาทกุล และคณะ (2530 : 290) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางเพศก่อนการสมรสของวัยรุ่นในเขตเมืองและชนบท จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน เป็นวัยรุ่นจากเขตเมืองและเขตชนบทเขตละ 192 คน ผลการศึกษาด้านปัจจัยที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่นหญิง พบว่า ปัจจัยสำคัญได้แก่ อายุในกลุ่มที่สูงตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่า อายุเป็นลักษณะที่แสดงความแตกต่างที่สำคัญระหว่างผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส และยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส อัตราส่วนของวัยรุ่นหญิงอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ต่อวัยรุ่นหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส จะเท่ากับ 4 : 1 ในขณะที่อัตราส่วนนี้ในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นสตรีเท่ากับ 1 : 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายว่า อาจเป็นเพราะวัยรุ่นที่มีอายุมากขึ้น จะมีความรู้สึทางเพศเพิ่มขึ้น มีความเป็นอิสระมากขึ้น มีความคุ้นเคยกับเพื่อนต่างเพศมากกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในวัยต่ำกว่า

บุปผา ลิมาบรรพ์ (2528 : 29) ได้ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนิสิตครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 180 คน พบว่า นิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่า 2 ปี มีค่านิยมทางความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงแตกต่างกันจากนิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยน้อยกว่า 1 ปี แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมของนิสิตแตกต่างกันไปตามวัย ระดับอายุ หรือระดับชั้นปีนั่นเอง

จากผลงานการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรชั้นปี สามารถนำไปสู่สมมติฐานในการวิจัยว่า นิสิตที่มีอายุมากกว่า 20 ปี จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี

3. สถานภาพของครอบครัว

Thornton and Camburn (1987 : 323 - 340) ได้ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวต่อทัศนคติและพฤติกรรมการปล่อยตัวทางเพศก่อนการสมรส กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชายและหญิงอายุ 18 ปี และมารดาของพวกเขา ผลการศึกษาพบว่า บุตรสาวและบุตรชายที่มารดาเคยหย่า

ร้างมีทัศนคติและพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่ากลุ่มคนที่มาจากครอบครัวที่มั่นคง

สุปางรีย์ วิชัยโรจน์ (2529 : 111) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การยอมรับพฤติกรรมทางเพศของสตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้การยอมรับพฤติกรรมทางเพศของสตรีในระดับปานกลาง การยอมรับดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ คือ เพศ ภูมิฐานะ สถานภาพสมรสของบิดามารดา เจตคติ ความเสมอภาค

พรทิพย์ วงศ์เพชรสง่า (2528 : 84) ได้ทำการศึกษาการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยศึกษาตัวแปรสถานภาพการสมรสของบิดามารดา พบว่า นักศึกษาชายที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันมีแนวโน้มยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ ส่วนนักศึกษาหญิงที่มีบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกันยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านักศึกษาหญิงที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

ชุมมาศ กัลยาณมิตร (2530 : 132) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการประพฤตินอไม่เหมาะสมกับสภาพ และวัยของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สถานภาพการสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่หรือมีเพียงบิดาหรือมารดาเป็นสิ่งสำคัญต่อการประพฤตินอไม่เหมาะสมกับสภาพ และวัยอย่างยิ่ง

จากผลงานการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรสถานภาพของครอบครัว สามารถนำไปสู่สมมติฐานในการวิจัยว่า นิสิตที่มีบิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สุธิดา ฉายาลักษณ์ (2531 : 170) ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาของการเป็นมารดาวัยรุ่น พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหนึ่งของการเป็นมารดาวัยรุ่น มารดาวัยรุ่นเกือบทั้งหมดมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ใน

ภาวะการมีหนี้สิน และมีความบีบคั้นทางด้านเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาไม่ค้ำเท่าที่ควร

จากผลงานการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจ สามารถนำไปสู่สมมติฐานในการวิจัยว่า นิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและสูง

5. สภาพการพักอาศัย

อุดมศิลป์ ศรีแสงงาม (สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ 2531 : 24) ได้กล่าวถึงเรื่องความรักในวัยรุ่นตอนหนึ่งว่า ปัจจุบัน นิสิต นักศึกษา “พลัดถิ่น” มีปัญหาการตั้งครรรภ์ไม่พึงปรารถนาสูงมาก เพราะการจากบ้านเข้ามาเรียนในเมืองใหญ่เช่าหอพักอยู่ โดยไม่มีผู้ดูแล เด็กจึงมีอิสระได้พบปะกันมากขึ้น

พรทิพย์ วงศ์เพชรสง่า (2528 : 55) ได้ทำการศึกษาเรื่องการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 568 คน พบว่า นักศึกษาที่อยู่หอพัก แฟลต และบ้านเช่า ยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสสูงถึงร้อยละ 37 ในขณะที่นักศึกษาที่อยู่กับบิดามารดายินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสสูงถึง ร้อยละ 32.6 แสดงว่านักศึกษาที่อยู่หอพัก แฟลต และบ้านเช่า ยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านักศึกษาที่พักอยู่กับบิดามารดา

จากผลงานการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรสภาพการพักอาศัย สามารถนำไปสู่สมมติฐานในการวิจัยว่า นิสิตที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่มีสภาพการพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา

6. ประเภทมหาวิทยาลัย

เคลินิวส์ (2540 : 18) ได้มีการรายงานเกี่ยวกับการสำรวจความเห็นของสวนดุสิตโพล ในหัวข้อ “ความคิดเห็นของผู้ชายที่เคยรับรู้หรือเกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษาชายตัว” ได้ทำการสำรวจจากจำนวน 1,140 คน โดยแยกหัวข้อได้ดังนี้คือ

1. รับรู้หรือเกี่ยวข้องกัน กรณี นักเรียน / นักศึกษาชายตัวอย่างใด ผลปรากฏว่า อันดับ 1 เพื่อน ๆ เคยเล่าให้ฟัง ร้อยละ 63.12 อันดับ 2 รับรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ร้อยละ 25.39 และอันดับ 3 เคยเกี่ยวข้องโดยตรงร้อยละ 11.49

2. รับรู้หรือเกี่ยวข้องกัน กรณี นักเรียน / นักศึกษาชายตัวจากกลุ่มต่าง ๆ พบว่า อันดับ 1 ระดับ ปวช. ปวส. ร้อยละ 30.02 อันดับ 2 ระดับมหาวิทยาลัยอุดมศึกษาของเอกชนร้อยละ 24.66 อันดับ 3 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ร้อยละ 20.02

จากผลการสำรวจความคิดเห็นดังกล่าวนี้ สามารถนำไปสู่สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ได้ว่า นิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของเอกชน จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ

18. สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตเพศชาย จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่า นิสิตเพศหญิง

2. นิสิตที่มีอายุมากกว่า 20 ปี จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี

3. นิสิตที่มีบิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

4. นิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและสูง

5. นิสิตที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่มีสภาพการพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา

6. นิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของเอกชน จะยอมรับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากกว่านิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา
ของนิสิตมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร

ทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

